

Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Інвестиційна діяльність страхових компаній: сутність та напрями
удосконалення за матеріалами ПрАТ «Страхова компанія» АРКС»

Рівень вищої освіти бакалавр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Шифр і найменування

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Код і найменування

Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування
Найменування

Шифр КвРФБС 022289.01.02.00

Виконав здобувач IV курсу, група ФБСЗ-22-1

Дорош
Підпис

Тетяна ДОРОШ
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник канд. екон. наук, доцент

Л.
Підпис

Леся МАТВІЙЧУК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Нормоконтролер

Ф
Підпис

Олександр ФРАДІМЧУК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

До захисту допускаю:

В. о. завідувача кафедри фінансів
банківської справи, страхування та
фондового ринку

І
Підпис

Ірина ФОРКУН

15. 06. 2026 р.

Хмельницький 2026

До записки
с.е.к. 1. додано
Варіанова Л.П.
15.06.26

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Удосконалення якості матеріалів ІПАТ «Тракторна компанія» АРК

Рівень вищої освіти: бакалавр

Тема роботи: 02 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 02 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма: Фінанси, банківська справа та страхування

Ідентифікатор роботи: 022222 01.02.00

Виконав роботу: Іванов Іван Іванович

Іван Матвійчук

Керівник кафедр економіки

Підписано

До захисту допускаю:

В.О. завідувач кафедри фінансів
банківської справи та страхування та

фондового бізнесу

Іван ФІЛІПОВ

Підпис

15.06.26

Хмельницький 2026

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки і управління

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Рівень вищої освіти бакалавр

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Шифр і найменування

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Код і найменування

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Найменування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри ФБСС

Ніла ХРУЩ

09 02 2026

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Дорош Тетяни Олександрівни

Прізвище, ім'я, по батькові здобувача

1 Тема роботи Інвестиційна діяльність страхових компаній: сутність та напрями удосконалення за матеріалами ПрАТ «Страхова компанія» АРКС»

Керівник роботи Матвійчук Леся Олексіївна, канд. екон. наук, доцент

Прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, учене звання

Затверджено наказом ректора університету від 20.01.2026 р. № 7 (додаток № 5)

2 Термін подання здобувачем роботи на кафедру з 05.06.2026

3 Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні акти; спеціальна методична та наукова література (вітчизняні та зарубіжні видання); періодичні видання за темою дослідження; фінансова звітність ПрАТ «Страхова компанія» АРКС»

4 Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

1 Теоретичні основи інвестиційної діяльності страхових компаній;

2 Аналітична оцінка та практичні аспекти здійснення інвестиційної діяльності страхових компаній

5 Перелік графічного матеріалу (із зазначенням обов'язкових креслень);

1. Взаємозв'язок основних понять у процесі здійснення інвестиційної діяльності страхової компанії;

2. Основні критерії, які бере до уваги страхові компанії під час інвестування коштів

3. Механізм здійснення інвестиційної діяльності страхових компаній

4. Джерела інвестиційних ресурсів страхових компаній

5. Динаміка власного капіталу ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» у 2023-2025 роках

6. Динаміка загального обсягу поточних зобов'язань і забезпечень ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» у 2023-2025 роках

7. Динаміка прибутку ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» у 2023-2025 роках

8. Динаміка чистого руху коштів від інвестиційної діяльності ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» у 2023-2025 роках

6 Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7 Дата видачі завдання 9 лютого 2026 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва розділу кваліфікаційної роботи	Термін виконання	Примітка
1 Затвердження плану кваліфікаційної роботи	до 9.02.2026	<i>Киченко</i>
2 Аналіз, систематизація економічної літератури, збір та обробка статистичних матеріалів, фінансової звітності за темою кваліфікаційної роботи	до 27.02.2026	<i>Киченко</i>
3 Написання текстової частини кваліфікаційної роботи	до 25.05.2026	<i>Киченко</i>
4 Підготовка ілюстративних матеріалів та оформлення кваліфікаційної роботи	до 01.06.2026	<i>Киченко</i>
5 Попередній захист кваліфікаційної роботи	з 5.06.2026	<i>Киченко</i>
6 Захист кваліфікаційної роботи	з 17.06.2026	<i>Киченко</i>

Здобувач

Дорош
Підпис

Тетяна ДОРОШ
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник кваліфікаційної роботи

Матвійчук
Підпис

Леся МАТВІЙЧУК
Ім'я, ПРІЗВИЩЕ

АНОТАЦІЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Здобувач: Тетяна Дорош

Керівник: Леся Матвійчук, к.е.н, доцент

Тема роботи: Інвестиційна діяльність страхових компаній: сутність та напрями удосконалення за матеріалами ПрАТ «Страхова компанія» АРКС»

Ключові слова: страхова компанія, інвестиційна діяльність, механізм, інвестиційна стратегія, джерела інвестиційних ресурсів.

Метою дипломної роботи є поглиблення теоретико-методичних положень і практичних підходів до інвестиційної діяльності страхових компаній.

Об'єктом дослідження є інвестиційна діяльність страхових компаній.

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають у процесі здійснення інвестиційної діяльності страховими компаніями.

За результатами дослідження сформульовані такі висновки: проаналізовано погляди науковців на сутність поняття «інвестиційна діяльність страхових компаній», виокремлено особливості інвестиційної діяльності, визначено основні критерії, які бере до уваги страхові компанії під час інвестування коштів. У роботі здійснено характеристику інвестиційної діяльності страхових організацій у сфері ризикового страхування та страхування життя та досліджено механізм здійснення інвестиційної діяльності страхових компаній. виокремлено основні типи інвестиційних стратегій страховика. Проаналізовано показники розвитку вітчизняного страхового ринку та фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Страхова компанія» АРКС».

Визначені такі перспективи (шляхи) розвитку: систему стратегічних, тактичних та оперативних заходів, спрямованих на підвищення ефективності інвестиційної діяльності страхових компаній.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, перелік джерел посилання та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 60 сторінок друкованого тексту. Робота містить 11 таблиць, 8 рисунків та 3 додатки. Список джерел посилання налічує 38 найменування.

Дата виконання кваліфікаційної роботи 1.06.2026р.

Дата захисту кваліфікаційної роботи 17.06.2026р

Студент Тетяна ДОРОШ

(Ім'я, ПРИЗВИЩЕ)

Дорош

(підпис)

ЗМІСТ

Вступ	5
1 Теоретичні основи інвестиційної діяльності страхових компаній	7
1.1 Економічна сутність, значення та особливості інвестиційної діяльності страхових компаній	7
1.2 Механізм здійснення інвестиційної діяльності страхових компаній	17
2 Аналітична оцінка та практичні аспекти здійснення інвестиційної діяльності страхових компаній	26
2.1 Аналіз сучасного стану розвитку вітчизняного страхового ринку та фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» за 2023-2025 роки	26
2.2 Напрями» удосконалення інвестиційної діяльності ПрАТ «Страхова компанія» АРКС»	44
Висновки	53
Перелік джерел посилання	55
Додатки	60

ВСТУП

У сучасних умовах розвитку фінансового ринку страхові компанії відіграють важливу роль не лише як інститути страхового захисту, а і як потужні інвестори, що акумулюють значні фінансові ресурси та спрямовують їх у різні сфери економіки. Ефективна інвестиційна діяльність страхових компаній забезпечує фінансову стійкість страховика, підвищує рівень його платоспроможності та конкурентоспроможності, а також сприяє розвитку національної економіки загалом. Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах економічної нестабільності, інфляційних процесів, військових ризиків та трансформації фінансового сектору України.

Проблематика інвестиційної діяльності страхових компаній висвітлюється у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Значний внесок у розвиток теоретичних та практичних аспектів дослідження зробили такі вчені, як О. Журавка, Ю. Алескерова, Д. Нестерова, Н. Ткаченко, Р. Пікус, Н. Ситник, Т. Говорушко та інші. Однак, незважаючи на значну кількість наукових праць, недостатньо дослідженими залишаються питання оптимізації інвестиційної політики страхових компаній в умовах нестабільного економічного середовища.

Метою дипломної роботи є поглиблення теоретико-методичних положень і практичних підходів до інвестиційної діяльності страхових компаній.

Для досягнення поставленої мети у роботі передбачено виконання таких завдань:

- розкрити економічну сутність інвестиційної діяльності страхових компаній;
- визначити особливості формування та використання інвестиційних ресурсів страховиків;
- дослідити механізм здійснення інвестиційної діяльності страхових компаній;

- проаналізувати показники розвитку вітчизняного страхового ринку та фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Страхова компанія» АРКС»;
- визначити проблеми та напрями вдосконалення інвестиційної діяльності страхових компаній.

Об'єктом дослідження є інвестиційна діяльність страхових компаній.

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають у процесі здійснення інвестиційної діяльності страховими компаніями.

У процесі дослідження були використані такі методи: методи теоретичного узагальнення та порівняння – для розкриття економічної сутності інвестиційної діяльності страховиків; аналізу та синтезу – для оцінки фінансових показників діяльності компанії; статистичний метод – для дослідження динаміки показників; графічний метод – для наочного відображення результатів дослідження; метод економічного аналізу – для оцінки ефективності інвестиційної діяльності страхової компанії.

Практична значущість результатів дослідження полягає в аналізі особливостей інвестиційної діяльності страхових компаній, а також у формуванні та обґрунтуванні рекомендацій щодо її вдосконалення і визначенні перспектив розвитку в сучасних економічних умовах.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, офіційні матеріали Національного банку України, фінансова звітність ПрАТ «Страхова компанія» АРКС», статистичні дані, публікації у фахових виданнях та інтернет-ресурси.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, перелік джерел посилання та додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 60 сторінок друкованого тексту. Робота містить 11 таблиць, 8 рисунків та 3 додатки. Список джерел посилання налічує 38 найменування.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

1.1 Економічна сутність, значення та особливості інвестиційної діяльності страхових компаній

Інвестиційна діяльність страхових компаній є важливою складовою функціонування страхового ринку та фінансової системи держави загалом. Вона забезпечує не лише збереження та примноження тимчасово вільних коштів страховиків, а й сприяє підтриманню їх фінансової стійкості, платоспроможності та конкурентоспроможності. Особливість діяльності страхових компаній полягає у тому, що значна частина акумульованих страхових премій до моменту здійснення страхових виплат може використовуватися як інвестиційний ресурс, що створює додаткові можливості для отримання доходу. В умовах нестабільності фінансового ринку, інфляційних процесів та посилення конкуренції ефективне управління інвестиційною діяльністю страхових компаній набуває особливого значення. Саме інвестиційна діяльність дозволяє страховикам забезпечувати виконання своїх зобов'язань перед страхувальниками, підтримувати необхідний рівень ліквідності та формувати фінансові резерви. Крім того, інвестиції страхових компаній відіграють важливу роль у розвитку національної економіки, оскільки спрямовуються у різні галузі господарства, сприяючи економічному зростанню та розвитку фінансового ринку.

Важливим етапом дослідження інвестиційної діяльності страхових компаній є аналіз наукових підходів до визначення сутності даного поняття. У сучасній економічній літературі відсутній єдиний підхід до трактування поняття «інвестиційна діяльність страхової компанії», що пояснюється багатогранністю її функцій, специфікою формування фінансових ресурсів страховиків та особливостями їх використання.

Перш ніж перейти до розгляду наукових підходів і поглядів вчених щодо трактування сутності інвестиційної діяльності страхових компаній, доцільно зазначити, що у профільному Законі України «Про страхування» [1] відсутнє визначення поняття «інвестиційна діяльність страхової компанії». Водночас загальне трактування поняття «інвестиційної діяльності» міститься у Законі України «Про інвестиційну діяльність», відповідно до якого дане поняття визначається як сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій. У свою чергу, інвестиції трактуються як усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, у результаті чого формується прибуток (дохід) та/або досягається соціальний чи екологічний ефект [2].

Водночас визначення, наведене у Законі України «Про інвестиційну діяльність», має загальний характер і не враховує специфіки діяльності окремих суб'єктів господарювання, зокрема страхових компаній. Особливості функціонування страховиків пов'язані з необхідністю формування та розміщення страхових резервів, забезпеченням платоспроможності, дотриманням вимог щодо ліквідності активів і виконанням зобов'язань перед страхувальниками. Саме тому інвестиційна діяльність страхових компаній має власні характерні риси, які відрізняють її від інвестиційної діяльності інших учасників фінансового ринку та обумовлюють необхідність більш детального наукового дослідження сутності даного поняття.

На основі аналізу фахової літератури варто зазначити, що науковці по-різному визначають зміст інвестиційної діяльності страхових компаній, акцентуючи увагу на джерелах формування інвестиційних ресурсів, напрямках їх розміщення, цілях інвестування та ролі інвестицій у забезпеченні фінансової стійкості страховиків. У зв'язку з цим доцільним є розгляд та узагальнення наукових підходів до визначення сутності поняття «інвестиційна діяльність страхової компанії», що дозволить більш повно розкрити його економічний зміст і визначити основні характерні особливості (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1 – Погляди науковців на сутність поняття «інвестиційна діяльність страхових компаній»

Автор	Зміст поняття «інвестиційна діяльність страхових компаній»
Т.В. Яворська, Л.М. Войтович	«діяльність, яка спрямована на зростання доходів страхових компаній» [3, с.112].
М.П. Денисенко, А.В. Токачева	«діяльність страхових компаній, яка передбачає вкладення їх власних і залучених коштів зараз і отримання доходу в майбутньому» [4]
О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О.М. Пахненко	«діяльність страховика, пов'язана з розміщенням та управлінням страховими резервами»[5, с.13]
Ю.В. Алескерова, І.Ю. Салькова, Л.І. Федоришина	«придбання та реалізацію необоротних активів, а також фінансових інвестицій, які не являються складовою часткою еквівалентів грошових коштів» [6, с.112].
В.П. Братюк, І.М. Бошинда	«діяльність страхових компаній щодо вкладення їх власних і залучених ресурсів на даний час і отримання доходу в майбутньому. Інвестиційна діяльність має відповідати вимогам Закону України «Про інвестиційну діяльність», який регламентує її здійснення на території України, а також вимогам Закону України «Про страхування» та іншим нормативним актам, які регулюють правила розміщення страхових резервів» [7, с.71].
Н. А. Хрущ, К. Л. Ларіонова, Л. О. Матвійчук	«придбання і продаж довгострокових активів (у вітчизняному законодавстві – необоротних активів), а також інших інвестицій, які не є еквівалентами грошових коштів» [8, с.66]
Л.Ю. Гудзинська, В.А. Грипа	«діяльність страховика, що пов'язана із розміщенням тимчасово вільних коштів з метою отримання певної вигоди, а саме інвестиційного доходу» [9].

Джерело: систематизовано автором на основі [3-9]

Аналіз наукових підходів до трактування сутності інвестиційної діяльності страхових компаній свідчить про відсутність єдиного підходу до визначення даного поняття. Кожен із науковців акцентує увагу на окремих аспектах інвестиційної діяльності страховиків, що дозволяє більш комплексно дослідити її економічний зміст.

Так, підхід Т.В. Яворської та Л.М. Войтович ґрунтується на визначенні інвестиційної діяльності через її кінцевий результат – зростання доходів страхових компаній. Перевагою такого підходу є акцентування уваги на економічній ефективності інвестиційної діяльності та її ролі у формуванні прибутковості страховика. Водночас недоліком є надто узагальнений характер визначення, оскільки воно не розкриває механізмів здійснення інвестиційної діяльності, джерел інвестиційних ресурсів та особливостей управління ними.

М.П. Денисенко та А.В. Токачева розглядають інвестиційну діяльність як процес вкладення власних і залучених коштів із метою отримання доходу в майбутньому. Позитивною стороною даного підходу є врахування часової характеристики інвестицій та визначення джерел фінансових ресурсів страховика. Проте автори не враховують специфіку діяльності страхових компаній, зокрема необхідність забезпечення платоспроможності та дотримання вимог щодо розміщення страхових резервів.

У визначенні О.С. Журавки, А.Г. Бухтіарової та О.М. Пахненка основна увага приділяється управлінню та розміщенню страхових резервів. Перевагою такого підходу є врахування специфічної особливості діяльності страховиків, адже саме страхові резерви становлять основний інвестиційний ресурс страхових компаній. Водночас недоліком є певне звуження змісту інвестиційної діяльності лише до операцій зі страховими резервами без урахування інших активів та інвестиційних напрямів.

Ю.В. Алескерова, І.Ю. Салькова та Л.І. Федоришина трактують інвестиційну діяльність через операції з необоротними активами та фінансовими інвестиціями. Сильним боком такого підходу є конкретизація об'єктів інвестування, що дозволяє розглядати інвестиційну діяльність з позиції бухгалтерського обліку та фінансового менеджменту. Однак це визначення є досить вузьким, оскільки не враховує стратегічну мету інвестиційної діяльності та її роль у забезпеченні фінансової стійкості страховика.

В.П. Братюк та І.М. Бошинда визначають інвестиційну діяльність як процес вкладення власних і залучених ресурсів із урахуванням вимог чинного законодавства. Перевагою цього підходу є комплексність, оскільки автори враховують не лише економічний зміст інвестиційної діяльності, а й нормативно-правове регулювання страхового ринку. Недоліком можна вважати недостатню увагу до особливостей управління інвестиційними ризиками та забезпечення ліквідності активів страховика.

Н.А. Хрущ, К.Л. Ларіонова та Л.О. Матвійчук акцентують увагу на операціях із довгостроковими активами та іншими інвестиціями. Позитивним аспектом даного підходу є чітке визначення інвестиційної діяльності як

складової фінансової діяльності підприємства. Водночас таке трактування є більш універсальним і не враховує специфічних особливостей функціонування саме страхових компаній.

Л.Ю. Гудзинська та В.А. Грипа розглядають інвестиційну діяльність страховика як процес розміщення тимчасово вільних коштів для отримання інвестиційного доходу. Перевагою даного підходу є врахування специфіки діяльності страхових компаній, оскільки саме тимчасово вільні кошти та страхові резерви формують основу інвестиційного потенціалу страховика. Разом із тим недоліком є недостатнє висвітлення соціально-економічного значення інвестиційної діяльності та її впливу на фінансову стабільність компанії.

Отже, проведений аналіз наукових підходів дозволяє зробити висновок, що більшість авторів розглядають інвестиційну діяльність страхових компаній як процес вкладення фінансових ресурсів з метою отримання доходу в майбутньому. Водночас окремі науковці акцентують увагу на специфіці управління страховими резервами, нормативно-правовому регулюванні або об'єктах інвестування. Незважаючи на відмінності у підходах, спільним є розуміння інвестиційної діяльності як важливого напрямку діяльності страховика, що забезпечує його фінансову стійкість, платоспроможність та можливість виконання зобов'язань перед страхувальниками.

Інвестиційна діяльність страхових компаній характеризується специфічними особливостями, що зумовлено функціонуванням страховиків із значними обсягами фінансових ресурсів. Такі кошти потребують ефективного та раціонального управління з метою забезпечення фінансової стійкості страхових компаній, підтримання їх платоспроможності та створення належних умов для своєчасного здійснення страхових виплат і відшкодувань [10, с.31].

З метою більш ґрунтовного дослідження сутності інвестиційної діяльності страховиків доцільно детальніше розглянути її основні особливості, які визначають специфіку функціонування страхових компаній на фінансовому ринку (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2 – Особливості інвестиційної діяльності страховика

Особливість	Характеристика
Специфічна мета інвестиційної діяльності	Спрямована не лише на отримання прибутку, а й на забезпечення фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності страховика
Особливі джерела інвестиційних ресурсів	Використання тимчасово вільних коштів, сформованих за рахунок страхових премій та страхових резервів
Необхідність виконання страхових зобов'язань	Підтримання постійної готовності до здійснення страхових виплат страхувальникам
Високий рівень державного регулювання	Законодавче визначення вимог до формування та розміщення страхових резервів, нормативів диверсифікації та обмежень щодо ризикових інвестицій
Поєднання принципів дохідності, надійності та ліквідності	Необхідність забезпечення прибутковості інвестицій при мінімізації ризиків та підтриманні ліквідності активів
Орієнтація на надійні фінансові інструменти	Інвестування у державні цінні папери, депозити, нерухомість, корпоративні облігації
Залежність інвестиційної політики від виду страхування	У страхуванні життя переважають довгострокові інвестиції, у ризиковому страхуванні – короткострокові та ліквідні активи
Комплексний характер інвестиційної діяльності	Поєднання функцій прибутковості, фінансової стійкості та захисту інтересів страхувальників

Джерело: систематизовано автором на основі [11-14]

Однією з ключових особливостей інвестиційної діяльності страховиків є використання як інвестиційного ресурсу тимчасово вільних коштів, сформованих за рахунок страхових премій та страхових резервів. Оскільки між моментом надходження страхових платежів і здійсненням страхових виплат існує певний часовий проміжок, страхові компанії мають можливість інвестувати акумульовані кошти з метою отримання додаткового доходу. При цьому страховики повинні забезпечувати постійну готовність до виконання своїх зобов'язань, що обумовлює необхідність підтримання належного рівня ліквідності активів.

Важливою особливістю є також високий рівень державного регулювання інвестиційної діяльності страхових компаній. Законодавством встановлюються вимоги щодо формування та розміщення страхових резервів, визначаються дозволені напрями інвестування, нормативи диверсифікації активів та обмеження щодо вкладення коштів у ризикові фінансові інструменти. Таке

регулювання спрямоване на захист інтересів страхувальників і забезпечення стабільності страхового ринку.

Інвестиційна діяльність страховика є складною системою управління активами, що має стратегічний характер та спрямована на забезпечення фінансової стійкості компанії. У зв'язку з цим у Верховна Рада України Законі України «Про страхування» та Положенні про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика визначено відповідні вимоги й обмеження, які спрямовані на підтримання належного рівня фінансової безпеки та платоспроможності страхових компаній [15, с.226].

Відповідно до чинного страхового законодавства основними вимогами до інвестиційної діяльності страхової компанії є:

1. Зобов'язання страхових компаній формувати активи з дотриманням принципу розсудливості, а саме:

- страховик зобов'язаний інвестувати лише в активи, ризики яких він може коректно визначати, відслідковувати, оцінювати, управляти ними та подавати звіти про них;

- кошти повинні бути інвестовані таким чином, щоб забезпечити належний рівень безпеки, якості, диверсифікованості, належну ліквідність та прибутковість активів.

2. Право регулятора (Національного банку України) на встановлення вимоги до активів страховика, зокрема до активів на покриття технічних резервів, обмеження на концентрацію активів та обмеження на активи, що мають відношення до пов'язаних із страховиком осіб» [1].

Крім того, страховики «зобов'язані затверджувати та регулярно (не рідше одного разу на рік) переглядає внутрішні документи з інвестування коштів страховика та правильно формувати активи. Так, активи страховика на будь-яку дату повинні відповідати такій вимозі: відношення суми різниць активів і зобов'язань страховика, визначених (номінованих) в іноземній валюті або в банківських металах, за всіма іноземними валютами та банківськими металами в гривневому еквіваленті за офіційним курсом гривні до відповідної іноземної

валюти або облікової ціни банківського металу на дату розрахунку до регулятивного капіталу страховика, що не повинно перевищувати 20 відсотків» [16].

Інвестиційна діяльність страховиків характеризується необхідністю поєднання трьох основних принципів – дохідності, надійності та ліквідності. Страхова компанія повинна забезпечити ефективне розміщення коштів для отримання прибутку, водночас мінімізуючи інвестиційні ризики та зберігаючи можливість швидкого використання активів для здійснення страхових виплат. Саме тому страховики переважно інвестують кошти у відносно надійні фінансові інструменти, такі як державні цінні папери, банківські депозити, нерухомість або високонадійні корпоративні облігації.

Ще однією особливістю є залежність інвестиційної політики страховика від виду страхування, який здійснює компанія. Наприклад, компанії зі страхування життя мають можливість здійснювати довгострокові інвестиції, оскільки договори страхування життя укладаються на тривалий період. Натомість страховики, які здійснюють ризикові види страхування, повинні орієнтуватися на більш ліквідні та короткострокові фінансові інструменти через вищу ймовірність швидкого настання страхових виплат.

Таким чином, інвестиційна діяльність страховиків має комплексний характер і поєднує функції забезпечення прибутковості, фінансової стійкості та захисту інтересів страхувальників. Ефективне управління інвестиційними ресурсами є важливим чинником стабільного функціонування страхових компаній та розвитку страхового ринку загалом.

Аналізуючи основні умови та характерні особливості здійснення інвестиційної діяльності страхових компаній, доцільно виокремити специфічний логічний взаємозв'язок ключових понять, які використовуються у процесі формування та реалізації інвестиційної політики страховика, що дозволяє більш системно розкрити механізм управління інвестиційними ресурсами та визначити взаємозалежність між основними елементами інвестиційної діяльності(рисунок 1.1).

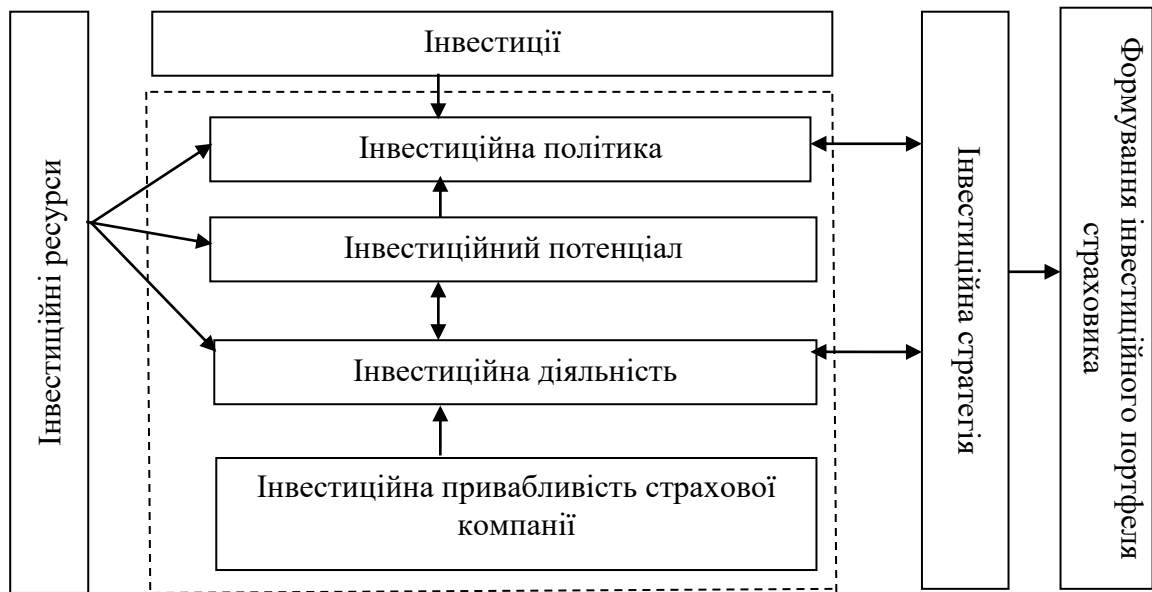

Рисунок 1.1 – Взаємозв’язок основних понять у процесі здійснення інвестиційної діяльності страхової компанії

Джерело: [17]

Розгляд особливостей інвестиційної діяльності страховиків та взаємозв’язку основних понять, що формують механізм реалізації інвестиційної політики страхових компаній, дозволяє більш повно зрозуміти специфіку управління інвестиційними ресурсами страховика. Ефективність інвестиційної діяльності значною мірою залежить від здатності страхових компаній забезпечувати оптимальне поєднання прибутковості, надійності, ліквідності та мінімізації ризиків у процесі розміщення активів.

У зв’язку з цим важливого значення набуває визначення основних критеріїв, які враховує страховик під час прийняття інвестиційних рішень. Саме ці критерії формують основу інвестиційної політики страхової компанії та визначають напрями ефективного управління фінансовими ресурсами з метою забезпечення фінансової стійкості, платоспроможності та виконання зобов’язань перед страхувальниками.

Основні критерії, які бере до уваги страховик під час інвестування коштів наведені на рисунку 1.2

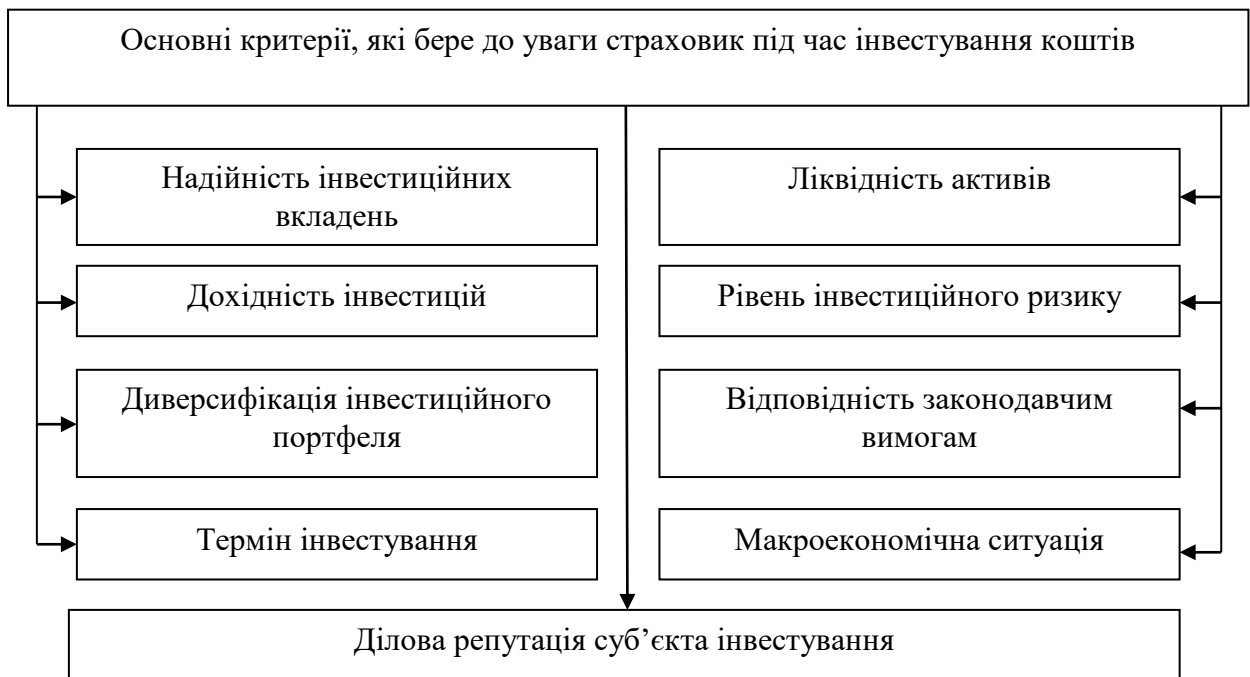

Рисунок 1.2 – Основні критерії, які бере до уваги страхові компанії під час інвестування коштів

Джерело: систематизовано та побудовано автором на основі [18,19,20]

Одним із ключових критеріїв є надійність інвестиційних вкладень, що передбачає оцінку рівня ризику інвестиційного інструменту та гарантій збереження вкладених коштів. Для страховиків особливого значення набуває також ліквідність активів, яка визначає можливість швидкого перетворення інвестицій у грошові кошти з метою своєчасного виконання страхових зобов'язань перед страхувальниками.

Важливим критерієм є дохідність інвестицій, що характеризує очікуваний рівень прибутку або інвестиційного доходу від розміщення фінансових ресурсів. Разом із цим страхові компанії обов'язково враховують рівень інвестиційного ризику, тобто ймовірність фінансових втрат унаслідок зміни ринкової кон'юнктури, інфляційних процесів або знецінення активів. З метою мінімізації ризиків страховики здійснюють диверсифікацію інвестиційного портфеля, розподіляючи кошти між різними об'єктами інвестування та фінансовими інструментами.

Суттєве значення має також термін інвестування, який повинен відповідати строкам виконання страхових зобов'язань компанії. Це дозволяє

забезпечити баланс між прибутковістю вкладень і можливістю своєчасного здійснення страхових виплат. Крім того, інвестиційна діяльність страховиків повинна відповідати законодавчим вимогам щодо розміщення страхових резервів, дотримання нормативів платоспроможності та обмежень стосовно інвестування у ризикові активи.

Під час прийняття інвестиційних рішень страховики також оцінюють фінансову стабільність емітента, його платоспроможність та ділову репутацію, оскільки це безпосередньо впливає на рівень надійності інвестиційних вкладень. Важливим фактором є й макроекономічна ситуація в країні, зокрема рівень інфляції, валютні коливання, процентні ставки та загальний стан економічного розвитку.

Ділова репутація суб'єкта інвестування характеризує рівень його фінансової надійності, стабільності діяльності, платоспроможності та здатності виконувати взяті на себе зобов'язання. Під час прийняття інвестиційних рішень страхові компанії оцінюють репутацію потенційного об'єкта інвестування з метою мінімізації фінансових ризиків і забезпечення безпеки вкладених коштів. Високий рівень ділової репутації суб'єкта інвестування підвищує рівень довіри інвестора та сприяє прийняттю ефективних управлінських рішень щодо розміщення активів.

1.2 Механізм здійснення інвестиційної діяльності страхових компаній

У сучасних умовах функціонування фінансової системи інвестиційна діяльність страховиків набуває особливого значення, оскільки дозволяє не лише отримувати додатковий інвестиційний дохід, а й формувати належний рівень фінансового забезпечення для виконання страхових зобов'язань перед страхувальниками.

Інвестиційні можливості страхових компаній суттєво відрізняються залежно від спеціалізації страховика, структури його страхового портфеля,

обсягів страхових резервів та особливостей здійснення страхової діяльності. Визначальну роль у формуванні інвестиційного потенціалу страхових компаній відіграють кошти страхових резервів, які виступають основним джерелом інвестиційних ресурсів страховика. Саме обсяг акумульованих страхових премій, порядок формування резервів і строки виконання страхових зобов'язань визначають напрями та можливості здійснення інвестиційної діяльності.

Особливе місце у системі інвестиційної діяльності займають страхові компанії зі страхування життя, оскільки довгостроковий характер договорів страхування життя дозволяє їм формувати значні обсяги фінансових ресурсів на тривалий період. Це створює можливість для інвестування коштів у довгострокові інвестиційні проєкти, зокрема державні цінні папери, корпоративні облігації, інфраструктурні проєкти, нерухомість та інші активи, що характеризуються стабільною дохідністю. Крім того, довгостроковість страхових зобов'язань дає змогу страховикам знижувати вимоги до ліквідності окремих активів та орієнтуватися на більш прибуткові інвестиційні інструменти. У результаті страхові компанії зі страхування життя мають ширші можливості для формування ефективного інвестиційного портфеля та отримання стабільного інвестиційного доходу.

Натомість страхові компанії, які здійснюють ризикові види страхування, функціонують в умовах значно вищої ймовірності швидкого настання страхових випадків і необхідності оперативного здійснення страхових виплат. Саме тому їх інвестиційна діяльність має більш консервативний характер і орієнтується переважно на високоліквідні та короткострокові фінансові інструменти. До таких інструментів належать банківські депозити, державні цінні папери з короткими строками погашення, високоліквідні облігації та інші активи, які можуть бути швидко реалізовані без суттєвих фінансових втрат. Це обмежує можливості страховиків щодо здійснення довгострокових інвестицій, проте дозволяє забезпечити належний рівень платоспроможності та своєчасне виконання страхових зобов'язань перед клієнтами [21, с. 23].

Характеристика інвестиційної діяльності страхових організацій у сфері ризикового страхування та страхування життя наведена у таблиці 1.3

Таблиця 1.3 – Характеристика інвестиційної діяльності страхових організацій у сфері ризикового страхування та страхування життя

Ознака	Страхування життя	Страхування інше, ніж страхування життя
Строковість	У зв'язку з тривалими термінами договорів страхування можуть використовуватися довгострокові інвестиційні активи та напрями інвестування	У зв'язку з відносно короткими термінами договорів страхування (рік) інвестиції носять короткостроковий характер
Прибутковість	Необхідність отримання стабільного доходу, оскільки прибуток від інвестиційної діяльності враховується під час визначення розміру страхової премії	Менші вимоги до доходності у порівнянні з ліквідністю вкладень
Ліквідність	Потреба в грошових коштах покривається за рахунок узгодження термінів виплати та строків інвестування	Є основним принципом інвестування активів
Врахування інфляційних процесів	Необхідним є врахування впливу інфляції, оскільки договори страхування життя мають переважно довгостроковий характер, що може впливати на реальну вартість страхових виплат та інвестиційного доходу	За ризиковими видами страхування інфляцію можна не враховувати
Обсяг інвестицій	Характеризується значними обсягами інвестиційних ресурсів, які мають тенденцію до зростання за рахунок капіталізації коштів та довгострокового накопичення страхових резервів	Обсяг інвестицій є більш змінним і залежить від поточних обсягів страхових премій, страхових виплат та рівня страхових ризиків
Узгодження терміну виплат	Термін виплат часто визначений у договорі страхування (страхування на доживання)	Термін виплати є випадковою величиною: слід зважати на розподіл збитків протягом року з різних видів страхування і тривалий характер врегулювання великих страхових випадків

Джерело: систематизовано та побудовано автором на основі [4,18]

Механізм здійснення інвестиційної діяльності страхових компаній являє собою сукупність методів, принципів, інструментів та управлінських рішень, спрямованих на формування, розміщення й ефективне управління інвестиційними ресурсами страховика з метою забезпечення прибутковості, фінансової стійкості та платоспроможності компанії (рисунк 1.3).

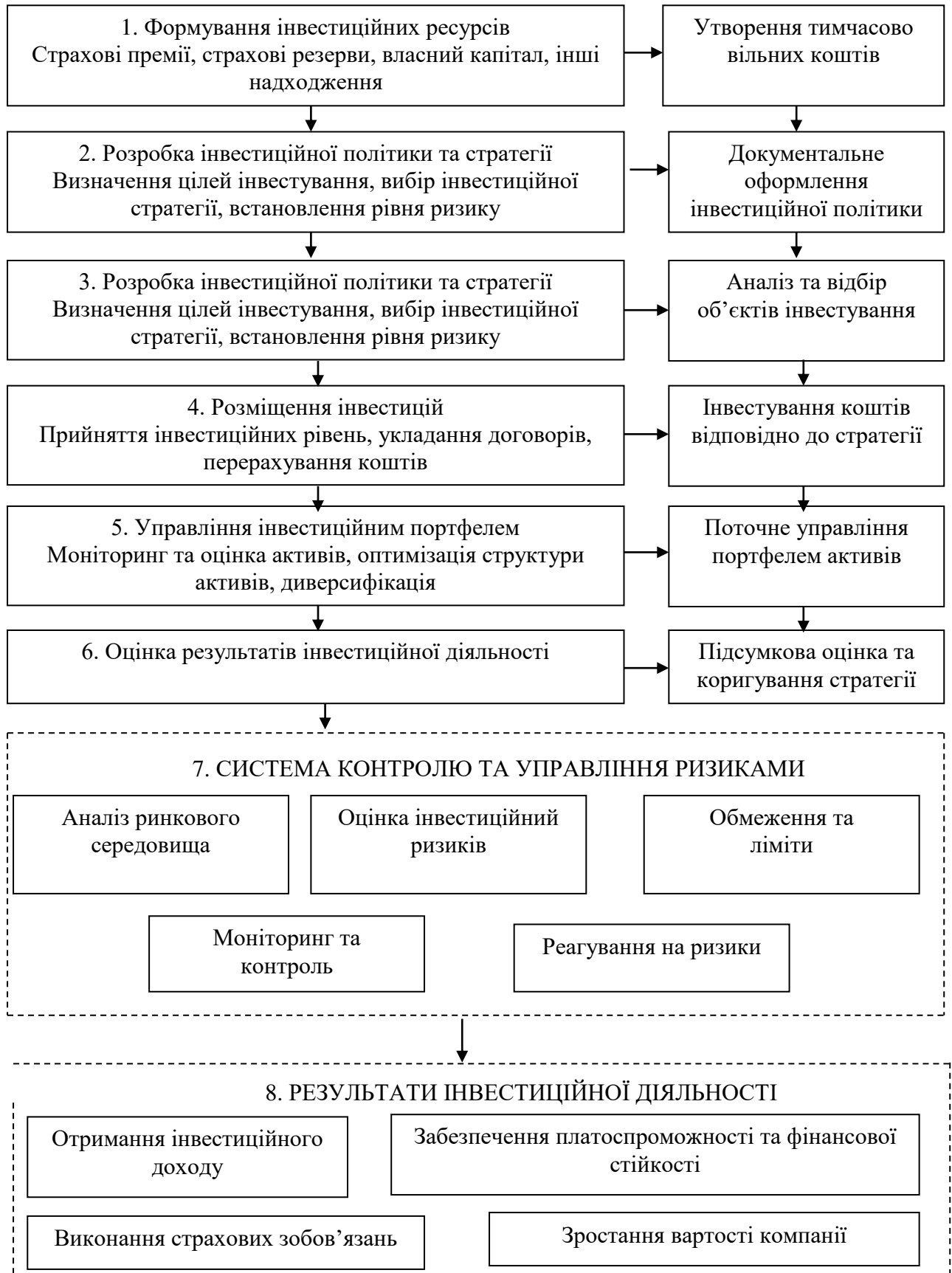

Рисунок 1.3 – Механізм здійснення інвестиційної діяльності страхових компаній

Джерело: систематизовано та доповнено автором на основі [22, 23,24,25]

Основою механізму інвестиційної діяльності страховика є формування інвестиційних ресурсів, джерелами яких виступають власний капітал, страхові премії та страхові резерви (рисунки 1.4).

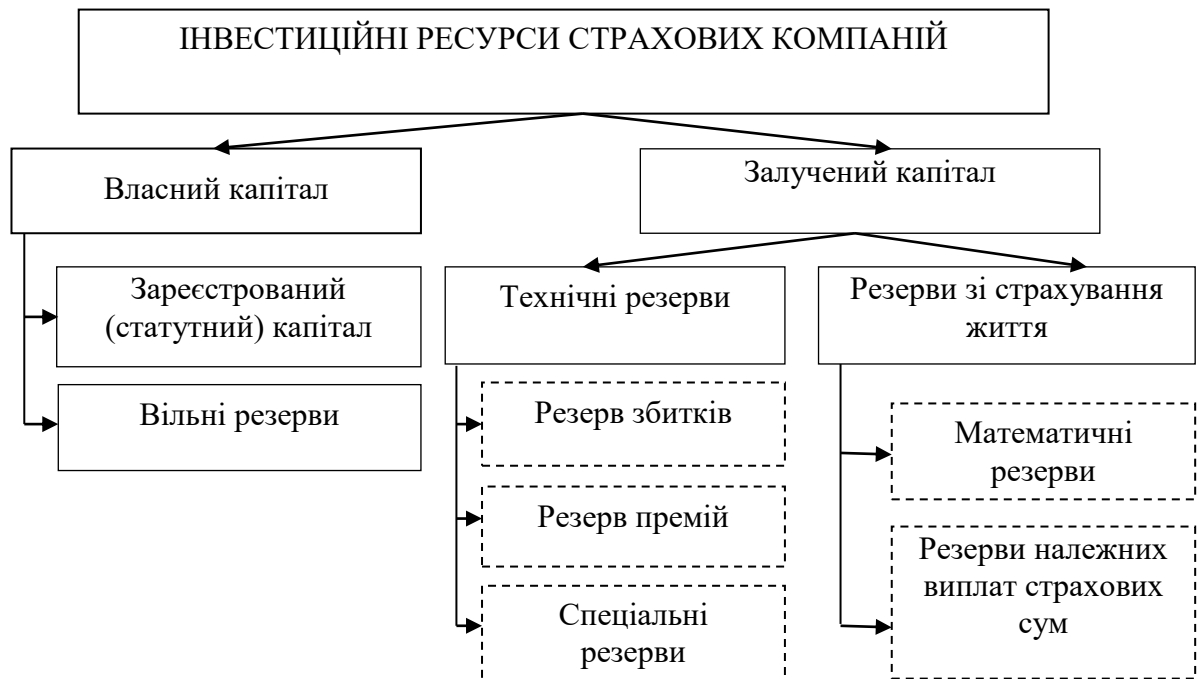

Рисунок 1.4 – Джерела інвестиційних ресурсів страхових компаній

Джерело: систематизовано автором на основі [26,27,28]

Особливістю діяльності страхових компаній є наявність тимчасово вільних коштів, що виникають у результаті часової різниці між надходженням страхових платежів та здійсненням страхових виплат. Це створює можливість для інвестування акумульованих фінансових ресурсів з метою отримання додаткового доходу. Страхові компанії формують два основні види резервів: резерви запобіжних заходів, які виступають джерелом здійснення реальних інвестицій, та страхові резерви, що є ключовим джерелом інвестиційних ресурсів страховика і використовуються для реалізації його інвестиційної діяльності [29, с.94]. Саме тимчасово вільні кошти страхових резервів забезпечують можливість здійснення інвестиційної діяльності страховика та отримання додаткового інвестиційного доходу.

Планування інвестиційної діяльності передбачає визначення стратегічних цілей і основних завдань інвестування, оцінку інвестиційних потреб та наявних

можливостей страховика, а також розробку й реалізацію інвестиційної стратегії компанії. У процесі планування формується система рішень, спрямованих на забезпечення ефективного розміщення фінансових ресурсів та досягнення оптимального співвідношення між дохідністю, ліквідністю і ризиковістю інвестиційних вкладень. У межах планування інвестиційної діяльності вирішується широкий спектр завдань, однак їх можна узагальнити у межах трьох основних функцій. По-перше, планування забезпечує ефективну та узгоджену діяльність усіх структурних підрозділів страхової компанії у процесі реалізації інвестиційної політики. По-друге, воно сприяє раціональному використанню фінансового, інвестиційного та організаційного потенціалу страховика. По-третє, планування дозволяє мінімізувати негативний вплив невизначеності зовнішнього середовища та можливих змін ринкової кон'юнктури на результати інвестиційної діяльності компанії [30, с.108].

Важливим елементом механізму здійснення інвестиційної діяльності є формування інвестиційної політики страхової компанії, яка визначає стратегічні напрями управління інвестиційними ресурсами та забезпечує ефективне розміщення активів страховика. Інвестиційна політика виступає основою організації інвестиційної діяльності, оскільки саме вона визначає цілі інвестування, пріоритетні напрями вкладення коштів, допустимий рівень ризику, критерії оцінки ефективності інвестицій та порядок управління інвестиційним портфелем. Формування інвестиційної політики страхової компанії здійснюється з урахуванням специфіки її діяльності, структури страхового портфеля, обсягів страхових резервів, строків виконання страхових зобов'язань, фінансового стану компанії та чинних законодавчих вимог. При цьому інвестиційна політика повинна забезпечувати оптимальне поєднання прибутковості, ліквідності, надійності та диверсифікації активів, що є необхідною умовою підтримання фінансової стійкості страховика.

Інвестиційна стратегія страхової компанії є важливою складовою механізму управління інвестиційною діяльністю та визначає довгострокові напрями розміщення фінансових ресурсів страховика. Вона формується з урахуванням цілей діяльності страхової компанії, структури страхового

портфеля, рівня допустимого ризику, потреби забезпечення ліквідності активів і вимог чинного законодавства. Основним завданням інвестиційної стратегії є забезпечення ефективного використання інвестиційного потенціалу страховика, досягнення оптимального співвідношення між прибутковістю та ризиковістю інвестиційних вкладень, а також підтримання фінансової стійкості компанії.

Залежно від рівня прибутковості, ступеня ризику та пріоритетних напрямів розміщення фінансових ресурсів виокремлюють різні типи інвестиційних стратегій страховика (таблиця 1.4).

Таблиця 1.4 – Типи інвестиційних стратегій страхових компаній

Тип стратегії	Прибутковість та ризик	Типові напрями розміщення коштів
Агресивна	Значна прибутковість і високі ризики (коефіцієнт варіації вище 25 %)	Звичайні акції середніх та новостворених підприємств, спекулятивні операції на фондовому ринку
Помірно-консервативна	Середня доходність із збалансованими ризиками (коефіцієнт варіації портфелю від 5 до 25 %)	Облігації з фіксованим доходом та акції великих і середніх, із задовільним фінансовим станом, емітентів, менша частка – державні цінні папери та депозити
Консервативна	Прибутковість є низькою, а ризики інвестування майже відсутні (менше 5%)	Державні цінні папери, депозити в банках, банківські метали, цінні папери великих міжнародних корпорацій

Джерело: систематизовано автором на основі [17,22,31,32]

Процес здійснення інвестиційної діяльності також передбачає вибір об'єктів інвестування. Страхові компанії можуть розміщувати кошти у державні цінні папери, банківські депозити, корпоративні облігації, акції, нерухомість та інші фінансові інструменти, дозволені чинним законодавством. Вибір конкретних напрямів інвестування залежить від виду страхування, структури страхового портфеля, строків виконання зобов'язань та загальної інвестиційної стратегії страховика.

Складовою механізму інвестиційної діяльності є також система державного регулювання та контролю. Загалом у світовій практиці виокремлюють два основні підходи до державного регулювання страхової діяльності щодо здійснення інвестиційної діяльності страховиків –

європейський та американський. Європейський підхід ґрунтується на необхідності забезпечення прибутковості безпосередньо страхової діяльності, незалежно від результатів інвестиційних операцій страховика. За такого підходу страхові компанії повинні підтримувати фінансову стійкість насамперед за рахунок ефективного здійснення страхових операцій та належного управління страховими ризиками. Американський підхід, навпаки, допускає можливість збитковості страхової діяльності за умови компенсації таких збитків доходами, отриманими від інвестиційної діяльності. У цьому випадку інвестиційний дохід розглядається як один із ключових чинників забезпечення прибутковості та фінансової стабільності страхової компанії [33, с.27].

Вітчизняним законодавством встановлюються вимоги щодо формування і розміщення страхових резервів, нормативи платоспроможності, обмеження щодо ризикових вкладень та правила диверсифікації активів. Таке регулювання спрямоване на захист інтересів страхувальників і забезпечення стабільності страхового ринку.

Основною метою функціонування системи контролю інвестиційної діяльності є забезпечення прозорості та законності здійснення інвестиційних операцій, а також недопущення використання коштів, отриманих у результаті протиправної економічної діяльності, у легальному фінансовому обігу та економічній системі держави. Для страхових компаній система контролю інвестиційної діяльності має важливе значення, оскільки сприяє забезпеченню фінансової безпеки, стабільності та ефективності управління інвестиційними ресурсами. Контроль інвестиційної діяльності страховика передбачає оцінку доцільності реалізації інвестиційних проєктів, визначення рівня їх ризиковості та аналіз ефективності вкладення фінансових ресурсів. Важливим елементом такого контролю є формування системи інформаційного та звітного забезпечення за кожним напрямом реалізації інвестиційного проєкту, що дозволяє здійснювати постійний моніторинг результатів інвестиційної діяльності. Крім того, система контролю забезпечує перевірку виконання запланованих заходів, аналіз причин відхилення фактичних результатів від

прогнозованих показників, а також виявлення внутрішніх резервів і можливостей підвищення ефективності інвестиційної діяльності. Важливого значення набуває оцінка результативності реалізованих інвестиційних проєктів та формування інформаційної бази для вдосконалення майбутніх інвестиційних рішень і підвищення якості управління інвестиційним портфелем страхової компанії [30, с.108].

Таким чином, механізм здійснення інвестиційної діяльності страхових компаній є складною та багатокомпонентною системою, яка охоплює процеси формування інвестиційних ресурсів, управління активами, вибору об'єктів інвестування, оцінки та мінімізації ризиків, а також державного регулювання інвестиційної діяльності страховиків. Ефективне функціонування такого механізму забезпечує раціональне розміщення тимчасово вільних фінансових ресурсів, підтримання належного рівня ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості страхових компаній. Водночас результативність інвестиційної діяльності страховика значною мірою залежить від ефективності сформованої інвестиційної політики, якості управління інвестиційним портфелем, рівня диверсифікації активів та здатності компанії адаптуватися до змін зовнішнього економічного середовища. Важливе значення також має дотримання законодавчих вимог щодо розміщення страхових резервів і забезпечення належного рівня фінансової безпеки.

Раціонально організована інвестиційна діяльність сприяє не лише отриманню додаткового інвестиційного доходу, а й підвищенню конкурентоспроможності страхової компанії, зміцненню її позицій на фінансовому ринку та забезпеченню належного рівня страхового захисту для клієнтів. Крім того, страхові компанії, акумулюючи значні обсяги фінансових ресурсів і здійснюючи їх інвестування, виконують важливу роль інституційних інвесторів, що позитивно впливає на розвиток фінансового ринку та економіки країни загалом.

2 АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ

2.1 Аналіз сучасного стану розвитку вітчизняного страхового ринку та фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» за 2023-2025 роки

Страховий ринок відіграє важливу роль у функціонуванні фінансової системи держави, оскільки забезпечує ефективний механізм перерозподілу ризиків між учасниками економічних відносин, сприяє формуванню страхових резервів та акумулюванню значних обсягів фінансових ресурсів. Його функціонування створює умови для забезпечення безперервності процесів суспільного відтворення, підтримання фінансової стабільності суб'єктів господарювання та захисту майнових інтересів населення. Страховий ринок виконує важливу соціально-економічну функцію, оскільки забезпечує фінансовий захист юридичних і фізичних осіб шляхом компенсації збитків, завданих унаслідок настання страхових випадків, що дозволяє мінімізувати негативні наслідки ризикових подій для економіки та суспільства загалом.

Важливість страхового ринку зумовлюється також його впливом на розвиток національної економіки. Ефективне функціонування страхового сектору сприяє зниженню рівня фінансових втрат суб'єктів господарювання, підвищенню стійкості фінансової системи, активізації інвестиційної діяльності та формуванню додаткових фінансових ресурсів для економічного розвитку країни. Акумулюючи значні обсяги тимчасово вільних коштів, страхові компанії виступають важливими інституційними інвесторами, які здійснюють вкладення у різні сектори економіки, сприяючи розвитку фінансового ринку, інвестиційної інфраструктури та реалізації довгострокових економічних проєктів. Крім того, розвиток страхового ринку позитивно впливає на рівень

економічної безпеки держави, забезпечуючи фінансову стабільність населення та суб'єктів господарювання в умовах невизначеності та ризиковості економічного середовища.

Водночас страховий ринок України функціонує в умовах значних економічних, фінансових та інституційних викликів, які стримують його розвиток та знижують ефективність виконання основних функцій. Серед ключових проблем варто виокремити недостатній рівень розвитку страхових послуг, обмежену диверсифікацію страхових продуктів, низький рівень страхової культури населення та недостатній рівень довіри до страхових компаній. Негативний вплив на функціонування страхового ринку також мають обмежені фінансові можливості страховиків, недостатній рівень капіталізації страхових компаній та нестабільність фінансового середовища. Суттєвим чинником впливу на розвиток страхового ринку України є зовнішні та внутрішні ризики, пов'язані з економічною нестабільністю, інфляційними процесами, коливанням валютного курсу та нестабільністю фінансового ринку. Особливо вагомий негативний вплив мають воєнні ризики, які зумовлюють зростання рівня невизначеності, збільшення обсягів страхових виплат, погіршення фінансового стану окремих страхових компаній та зниження платоспроможності потенційних страхувальників [34].

Проаналізуємо основні показники розвитку страхового ринку України у 2023–2025 роках, приділяючи особливу увагу даним регуляторної звітності страхових компаній. Дослідження ключових фінансових показників діяльності страховиків, зокрема обсягів активів, страхових резервів, структури інвестиційного портфеля, рівня капіталізації та обсягів розміщення коштів у фінансові інструменти, дозволить оцінити сучасний стан та тенденції розвитку інвестиційної діяльності вітчизняних страхових компаній. Крім того, дослідження зазначених показників дозволить зробити висновки щодо впливу макроекономічних чинників, воєнних ризиків, інфляційних процесів та змін у регуляторному середовищі на розвиток страхового ринку та інвестиційну поведінку страховиків. Це сприятиме більш глибокому розумінню сучасних тенденцій функціонування страхового сектору та визначенню перспектив

подальшого розвитку інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1 – Основні показники розвитку страхового ринку України у 2023-2025 роках

Показники	Рік			Абсолютне відхилення (+,-), тис. грн		Відносне відхилення (приріст / зменшення), %	
	2023	2024	2025	2024/2023	2025/2024	2024/2023	2025/2024
Кількість страхових компаній, од., із них:	101	65	57	-36	-8	-35,64	-12,31
страхові компанії, що здійснюють страхування життя, од.	12	10	10	-2	0	-16,67	0
страхові компанії, які здійснюють інші види страхування, ніж страхування життя, од.	97	55	47	-42	-8	-43,30	-14,55
Акції	138296	184726	201486	46430	16760	33,57	9,07
Облігації	22170212	23475494	27925438	1305282	4449944	5,89	18,96
Інші інвестиції (резиденти)	112817	65297	63490	-47520	-1807	-42,12	-2,77
Грошові кошти на поточному рахунку	4369978	5113267	5872727	743289	759460	17,01	14,85
Кошти на рахунках умовного зберігання (ескроу)	94558	85238	66894	-9320	-18344	-9,86	-21,52
Банківські вклади (депозити)	18240904	23723394	34004780	5482490	10281386	30,06	43,34
Готівка в касі	661	1041	752	380	-289	57,49	-27,76
Активи	61939147	72405874	93854219	10466727	21448345	16,90	29,62
Статутний капітал	4950141	5228038	5581173	277897	353135	5,61	6,75
Резервний капітал	899564	1021301	1086738	121737	65437	13,53	6,41
Резерв переоцінки фінансових активів	548006	705228	905617	157222	200389	28,69	28,41
Резерв переоцінки основних засобів та нематеріальних активів	1674069	1773549	1828092	99480	54543	5,94	3,08
Інші резерви	220411	285241	373781	64830	88540	29,41	31,04
Резерв узгодження	2988806	5487335	5542659	2498529	55324	83,60	1,01
Власний капітал	21930316	25803298	31619628	3872982	5816330	17,66	22,54
Технічні резерви, з них:	31985715	35795868	48987467	3810153	13191599	11,91	36,85
резерв премій	19995020	22113628	31787961	2118608	9674333	10,60	43,75
резерв збитків	11990695	13682239	17199506	1691544	3517267	14,11	25,71

Джерело: побудовано автором на основі [35]

Аналіз основних показників розвитку страхового ринку України у 2023–2025 роках свідчить про суттєві структурні зміни у діяльності страхових компаній, трансформацію інвестиційної політики страховиків та поступове зростання їх інвестиційної активності попри складні економічні умови функціонування ринку.

Передусім варто відзначити скорочення кількості страхових компаній. У 2024 році порівняно з 2023 роком їх кількість зменшилася на 36 одиниць, або на 35,64 %, а у 2025 році порівняно з 2024 роком – ще на 8 компаній, або на 12,31 %. Аналогічна тенденція спостерігалася як серед компаній зі страхування життя, кількість яких скоротилася на 2 одиниці у 2024 році (-16,67 %), так і серед страховиків, що здійснюють інші види страхування, де скорочення становило 42 компанії у 2024 році (-43,30 %) та 8 компаній у 2025 році (-14,55 %). Такі зміни пов'язані з посиленням регуляторних вимог, процесами консолідації страхового ринку, підвищенням вимог до капіталізації страховиків та виходом з ринку фінансово нестійких компаній. Водночас скорочення кількості страховиків сприяло підвищенню концентрації ринку та посиленню ролі фінансово стабільних компаній.

Показники інвестиційної діяльності страхових компаній демонструють позитивну динаміку. Обсяг вкладень в акції у 2024 році збільшився на 46430 тис. грн, або на 33,57 %, а у 2025 році – ще на 16760 тис. грн, або на 9,07 %. Зростання інвестицій в акції свідчить про активізацію участі страховиків у фондовому ринку та прагнення диверсифікувати інвестиційний портфель. Водночас вкладення в облігації також суттєво зросли: у 2024 році – на 1305282 тис. грн, або на 5,89 %, а у 2025 році – на 4449944 тис. грн, або на 18,96 %. Така тенденція пояснюється високою надійністю боргових цінних паперів, особливо державних облігацій, які в умовах економічної нестабільності залишаються одним із найбільш безпечних напрямів інвестування для страховиків.

Разом із цим обсяг інших інвестицій резидентів у 2024 році скоротився на 47520 тис. грн, або на 42,12 %, а у 2025 році – ще на 1807 тис. грн, або на 2,77 %. Це в першу чергу пов'язано зі зниженням інтересу страховиків до більш ризикових або менш ліквідних інвестиційних інструментів в умовах економічної невизначеності та воєнних ризиків.

Суттєве зростання спостерігалось за показником грошових коштів на поточних рахунках: у 2024 році їх обсяг збільшився на 743289 тис. грн, або на 17,01 %, а у 2025 році – на 759460 тис. грн, або на 14,85 %. Це свідчить про прагнення страховиків підтримувати високий рівень ліквідності для

забезпечення своєчасного виконання страхових зобов'язань. Натомість кошти на рахунках умовного зберігання (ескроу) скоротилися у 2024 році на 9320 тис. грн (-9,86 %), а у 2025 році – на 18344 тис. грн (-21,52 %), що пов'язано зі зміною структури розміщення фінансових ресурсів.

Особливо помітним є зростання обсягів банківських депозитів. У 2024 році їх обсяг збільшився на 5482490 тис. грн, або на 30,06 %, а у 2025 році – ще на 10281386 тис. грн, або на 43,34 %. Це свідчить про орієнтацію страхових компаній на більш консервативну інвестиційну політику та прагнення мінімізувати інвестиційні ризики шляхом розміщення коштів у високоліквідні й відносно надійні банківські інструменти.

Загальний обсяг активів страхових компаній у 2024 році зріс на 10466727 тис. грн, або на 16,90 %, а у 2025 році – на 21448345 тис. грн, або на 29,62 %. Позитивна динаміка активів свідчить про поступове зміцнення фінансового потенціалу страхового ринку та розширення інвестиційних можливостей страховиків. Одночасно зростав і власний капітал страхових компаній: у 2024 році – на 3872982 тис. грн, або на 17,66 %, а у 2025 році – на 5816330 тис. грн, або на 22,54 %. Це вказує на підвищення рівня фінансової стійкості страховиків та посилення їх здатності виконувати зобов'язання перед страхувальниками.

Позитивною тенденцією є також зростання технічних резервів. У 2024 році їх обсяг збільшився на 3810153 тис. грн, або на 11,91 %, а у 2025 році – на 13191599 тис. грн, або на 36,85 %. Зокрема, резерв премій зріс у 2024 році на 2118608 тис. грн (10,60 %), а у 2025 році – на 9674333 тис. грн (43,75 %). Резерв збитків також демонстрував зростання: на 1691544 тис. грн (14,11 %) у 2024 році та на 3517267 тис. грн (25,71 %) у 2025 році. Така динаміка свідчить про збільшення обсягів страхових операцій, зростання страхових ризиків та посилення необхідності формування достатнього фінансового забезпечення для майбутніх страхових виплат.

Загалом результати аналізу свідчать про поступове зміцнення фінансового потенціалу страхового ринку України та активізацію інвестиційної діяльності страховиків у 2023–2025 роках. Попри скорочення кількості страхових компаній, спостерігається зростання активів, капіталу, страхових

резервів та обсягів інвестицій у фінансові інструменти. Це вказує на підвищення рівня концентрації страхового ринку, посилення ролі фінансово стійких страховиків та орієнтацію компаній на більш консервативну й ліквідну інвестиційну політику в умовах економічної нестабільності, воєнних ризиків та змін регуляторного середовища.

Динаміка індикаторів страхового ринку України у 2023-2025 року наведена у таблиці 2.2

Таблиця 2.2 – Динаміка індикаторів страхового ринку України у 2023-2025 роках

Індикатор	Рік, %			Абсолютне відхилення (+,-), %		Відносне відхилення (приріст / зменшення), %	
	2023	2024	2025	2024/2023	2025/2024	2024/2023	2025/2024
Рівень страхових виплат	35,4	37,2	39,1	1,8	1,9	5,08	5,11
Рівень проникнення страхування (частка премій у ВВП, %)	1,2	1,3	1,4	0,1	0,1	8,33	7,69
Частка перестраховування	18,5	20,1	22,4	1,6	2,3	8,65	11,44
Рівень цифровізації страхових послуг	32	41	55	9	14	28,13	34,15
Рівень довіри населення до страхування	38	42	47	4	5	10,53	11,90

Джерело: побудовано автором на основі [34, 35, 36]

Аналіз рівня страхових виплат у 2023–2025 роках свідчить про поступове зростання частки страхових виплат у структурі страхових премій, що характеризує підвищення рівня виконання страховиками своїх зобов'язань перед страхувальниками. Так, у 2023 році рівень страхових виплат становив 35,4 %, у 2024 році — 37,2 %, а у 2025 році — 39,1 %. У 2024 році порівняно з 2023 роком рівень страхових виплат зріс на 1,8 в.п., або на 5,08 %. У 2025 році порівняно з 2024 роком показник збільшився ще на 1,9 в.п., або на 5,11 %. Така динаміка свідчить про збільшення обсягів страхових відшкодувань та зростання фінансового навантаження на страхові компанії. Зростання рівня страхових виплат свідчить про підвищення ефективності виконання страховиками своїх функцій щодо страхового захисту клієнтів. Однак надмірне збільшення цього показника може негативно впливати на прибутковість страхової діяльності та

фінансову стійкість окремих страхових компаній, особливо в умовах економічної нестабільності та високого рівня ризиків. Саме тому страховики повинні забезпечувати ефективне управління страховими резервами, удосконалювати систему оцінки ризиків та підтримувати оптимальне співвідношення між обсягами страхових премій і страхових виплат.

Аналіз показника рівня проникнення страхування у 2023–2025 роках свідчить про поступове зростання ролі страхового ринку в економіці країни. Так, у 2023 році частка страхових премій у ВВП становила 1,2 %, у 2024 році – 1,3 %, а у 2025 році – 1,4 %. У 2024 році порівняно з 2023 роком показник зріс на 0,1 в.п., або на 8,33 %, а у 2025 році порівняно з 2024 роком – ще на 0,1 в.п., або на 7,69 %. Позитивна динаміка рівня проникнення страхування свідчить про поступове розширення страхового ринку, збільшення обсягів страхових послуг та підвищення значення страхування у системі фінансових відносин держави. Водночас рівень проникнення страхування в Україні залишається відносно низьким порівняно з розвиненими країнами, що свідчить про наявність значного потенціалу подальшого розвитку страхового ринку.

Показник частки перестрахування також демонструє тенденцію до зростання. У 2024 році порівняно з 2023 роком частка перестрахування збільшилася на 1,6 в.п., або на 8,65 %, а у 2025 році порівняно з 2024 роком – на 2,3 в.п., або на 11,44 %. Така динаміка свідчить про посилення використання механізмів перестрахування страховими компаніями з метою мінімізації ризиків, підвищення фінансової стійкості та забезпечення можливості покриття значних страхових збитків. Зростання частки перестрахування пов'язано зі збільшенням воєнних ризиків, нестабільністю економічного середовища та необхідністю розподілу відповідальності між страховиками і перестраховиками.

Суттєве зростання упродовж досліджуваного періоду демонструє рівень цифровізації страхових послуг. У 2024 році порівняно з 2023 роком рівень цифровізації зріс на 9 в.п., або на 28,13 %, а у 2025 році порівняно з 2024 роком – на 14 в.п., або на 34,15 %. Така тенденція свідчить про активне впровадження цифрових технологій у діяльність страхових компаній, розвиток онлайн-

страхування, автоматизацію процесів врегулювання страхових випадків та розширення використання цифрових сервісів у взаємодії зі страхувальниками. Основними чинниками зростання цифровізації є необхідність підвищення ефективності діяльності страховиків, зростання конкуренції на ринку, зміна споживчих потреб та активний розвиток цифрової економіки.

Позитивною є також динаміка рівня довіри населення до страхування. У 2024 році порівняно з 2023 роком рівень довіри зріс на 4 в.п., або на 10,53 %, а у 2025 році порівняно з 2024 роком – на 5 в.п., або на 11,90 %. Зростання рівня довіри населення до страхування пов'язано з підвищенням якості страхових послуг, активізацією процесів цифровізації, покращенням рівня виконання страховиками своїх зобов'язань та посиленням регуляторного контролю за діяльністю страхових компаній. Водночас вплив воєнних ризиків та економічної нестабільності сприяє усвідомленню населенням важливості страхового захисту як інструменту мінімізації фінансових втрат.

Загалом аналіз наведених показників свідчить про поступовий розвиток страхового ринку України у 2023–2025 роках, посилення ролі страхування у фінансовій системі держави, активізацію процесів цифрової трансформації та підвищення рівня довіри до страхових компаній. Водночас збереження відносно низького рівня проникнення страхування у ВВП свідчить про необхідність подальшого розвитку страхового ринку, удосконалення страхових продуктів, підвищення рівня страхової культури населення та зміцнення фінансової стійкості страховиків.

Проаналізувавши основні показники розвитку вітчизняного страхового ринку та визначивши сучасні тенденції функціонування страхового сектору України, доцільно перейти до дослідження фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2023–2025 роки. Проведення такого аналізу дозволить оцінити фінансовий стан страхової компанії, визначити особливості її діяльності в умовах сучасного економічного середовища, а також дослідити ефективність управління фінансовими ресурсами та інвестиційною діяльністю страховика.

Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «АРКС» є однією з провідних страхових компаній на ринку ризикового страхування України. Основним напрямом діяльності компанії є надання страхових послуг фізичним та юридичним особам, у тому числі іноземним клієнтам, а також розробка й впровадження сучасних страхових продуктів відповідно до вимог чинного законодавства України. Компанія забезпечує широкий спектр страхових послуг у сфері особистого, майнового страхування та страхування відповідальності для фізичних осіб, а також малого, середнього і великого бізнесу.

Страхова компанія ARX входить до складу міжнародної канадської страхової групи Fairfax Financial Holdings, яка здійснює діяльність у понад 40 країнах світу та є одним із потужних міжнародних страхових і перестраховальних холдингів. У 2019 році компанія отримала нового стратегічного інвестора – Fairfax Financial Holdings, що стало важливим етапом подальшого розвитку страховика та сприяло посиленню його позицій на українському страховому ринку. Саме після входження до складу міжнародної групи компанія продовжила свою діяльність під брендом ARX.

Важливе місце у діяльності ARX займає забезпечення високого рівня якості обслуговування клієнтів, що є одним із ключових елементів стратегічного розвитку компанії. Основним принципом роботи страховика виступає клієнтоорієнтований підхід, який передбачає постійне вдосконалення сервісу, впровадження інноваційних страхових продуктів, цифрових рішень та сучасних механізмів взаємодії з клієнтами. Значна увага приділяється підвищенню доступності страхових послуг, оперативності врегулювання страхових випадків та забезпеченню зручності обслуговування страхувальників.

З метою забезпечення доступності своїх послуг для клієнтів компанія сформувала розгалужену мережу представництв та офісів, які функціонують у різних регіонах України.

Динаміка активів ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» у 2023-2025 роках наведена у таблиці 2.3

Таблиця 2.3 – Динаміка активів ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» у 2023-2025 роках

Показник	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення(+,-), тис. грн		Відносне відхилення, %	
	2023	2024	2025	2024 / 2023	2025 / 2024	2024 / 2023	2025 / 2024
Нематеріальні активи	149822	222909	273602	73087	50693	48,78	22,74
Основні засоби	82522	9035	84039	-73487	75004	-89,05	830,15
Інші фінансові інвестиції	1214305	1005687	562829	-208618	-442858	-17,18	-44,04
Довгострокова дебіторська заборгованість	1939	1954	2624	15	670	0,77	34,29
Відстрочені податкові активи	9976	11738	7151	1762	-4587	17,66	-39,08
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	226080	297296	420925	71216	123629	31,50	41,58
Необоротні активи	1684644	1618619	1356247	-66025	-262372	-3,92	-16,21
Запаси	908	799	1216	-109	417	-12,00	52,19
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	8817	2526	7533	-6291	5007	-71,35	198,22
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	2409	2436	2835	27	399	1,12	16,38
Інша поточна дебіторська заборгованість	104157	161303	239690	57146	78387	54,87	48,60
Поточні фінансові інвестиції	1745446	1916003	2169826	170557	253823	9,77	13,25
Гроші та їх еквіваленти	196329	817524	1924749	621195	1107225	316,41	135,44
Частка перестраховика у страхових резервах	686739	0	0	-686739	0	-100	0
Інші оборотні активи	0	693751	448922	693751	-244829	0	-35,29
Оборотні активи	2750589	3601504	4809376	850915	1207872	30,94	33,54
Активи	4435233	5220123	6165623	784890	945500	17,70	18,11

Джерело: побудовано автором на основі [37]

Аналіз динаміки активів ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» у 2023–2025 роках свідчить про загальне зростання обсягів активів компанії, що характеризує зміцнення її фінансового потенціалу та розширення масштабів діяльності. Водночас окремі складові активів демонстрували різноспрямовану динаміку, що зумовлено змінами в інвестиційній політиці, структурі активів та особливостями функціонування страхового ринку в умовах економічної нестабільності.

Нематеріальні активи у 2024 році порівняно з 2023 роком зросли на 73087 тис. грн, або на 48,78 %, а у 2025 році порівняно з 2024 роком – ще на 50693 тис. грн, або на 22,74 %. Така динаміка може бути пов'язана з активізацією процесів цифровізації діяльності страхової компанії, придбанням програмного забезпечення, удосконаленням цифрових сервісів та розвитком інформаційних технологій.

Основні засоби у 2024 році скоротилися на 73487 тис. грн, або на 89,05 %, що свідчить про вибуття частини активів, оптимізацію матеріально-технічної бази або переоцінку майна. У 2025 році спостерігалось різке зростання показника на 75004 тис. грн, або на 830,15 %, що є наслідком оновлення основних засобів, придбання нового обладнання чи відновлення активів після попереднього скорочення.

Обсяг інших фінансових інвестицій мав тенденцію до скорочення. У 2024 році показник зменшився на 208618 тис. грн, або на 17,18 %, а у 2025 році – ще на 442858 тис. грн, або на 44,04 %, що є свідченням про зміну інвестиційної стратегії компанії, переорієнтацію на більш ліквідні активи та прагнення мінімізувати інвестиційні ризики в умовах нестабільного економічного середовища.

Довгострокова дебіторська заборгованість у 2024 році зросла на 15 тис. грн, або на 0,77 %, а у 2025 році – на 670 тис. грн, або на 34,29 %. Незначне зростання показника свідчить про відносну стабільність довгострокових розрахунків компанії.

Відстрочені податкові активи у 2024 році збільшилися на 1762 тис. грн, або на 17,66 %, однак у 2025 році скоротилися на 4587 тис. грн, або на 39,08 %. Така динаміка може бути пов'язана зі змінами податкового навантаження, фінансових результатів діяльності та особливостями обліку тимчасових податкових різниць.

Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах демонстрував стабільне зростання: у 2024 році – на 71216 тис. грн, або на 31,50 %, а у 2025 році – на 123629 тис. грн, або на 41,58 %. Це свідчить про

збільшення обсягів страхових резервів та підвищення рівня фінансової стійкості компанії.

Необоротні активи у 2024 році скоротилися на 66025 тис. грн, або на 3,92 %, а у 2025 році – ще на 262372 тис. грн, або на 16,21 %. Основною причиною такого скорочення стало зменшення обсягів фінансових інвестицій та оптимізація структури необоротних активів.

Запаси у 2024 році зменшилися на 109 тис. грн, або на 12,00 %, тоді як у 2025 році зросли на 417 тис. грн, або на 52,19 %. Незначні коливання показника не мають суттєвого впливу на загальний фінансовий стан компанії.

Дебіторська заборгованість за виданими авансами у 2024 році скоротилася на 6291 тис. грн, або на 71,35 %, що може свідчити про скорочення авансових платежів та підвищення ефективності розрахунків. У 2025 році показник зріс на 5007 тис. грн, або на 198,22 %, що може бути пов'язано зі збільшенням обсягів господарської діяльності та авансових розрахунків.

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом у 2024 році зросла на 27 тис. грн, або на 1,12 %, а у 2025 році – на 399 тис. грн, або на 16,38 %, що свідчить про незначне збільшення податкових переплат або інших бюджетних розрахунків.

Інша поточна дебіторська заборгованість демонструвала суттєве зростання: у 2024 році – на 57146 тис. грн, або на 54,87 %, а у 2025 році – на 78387 тис. грн, або на 48,60 %. Це може бути пов'язано зі збільшенням обсягів розрахунків із контрагентами та активізацією господарської діяльності компанії.

Поточні фінансові інвестиції у 2024 році збільшилися на 170557 тис. грн, або на 9,77 %, а у 2025 році – на 253823 тис. грн, або на 13,25 %. Позитивна динаміка свідчить про активізацію інвестиційної діяльності страховика та збільшення обсягів вкладень у короткострокові фінансові інструменти.

Гроші та їх еквіваленти демонстрували стрімке зростання: у 2024 році – на 621195 тис. грн, або на 316,41 %, а у 2025 році – на 1107225 тис. грн, або на 135,44 %. Це свідчить про суттєве підвищення рівня ліквідності компанії та

прагнення забезпечити фінансову стійкість в умовах економічної нестабільності.

Частка перестраховика у страхових резервах у 2024 році скоротилася на 686739 тис. грн, або на 100 %, а у 2025 році залишилася на нульовому рівні. Така динаміка свідчить про зміну політики перестрахування або перегляд механізмів управління страховими ризиками.

Інші оборотні активи у 2024 році зросли на 693 751 тис. грн, тоді як у 2025 році скоротилися на 244829 тис. грн, або на 35,29 %. Коливання показника можуть бути пов'язані зі змінами структури оборотних активів компанії.

Оборотні активи загалом у 2024 році збільшилися на 850915 тис. грн, або на 30,94 %, а у 2025 році – на 1207872 тис. грн, або на 33,54 %. Це свідчить про зростання обсягів ліквідних активів та розширення фінансових можливостей страхової компанії.

Загальна вартість активів ПрАТ «СК «АРКС» у 2024 році зросла на 784890 тис. грн, або на 17,70 %, а у 2025 році – на 945500 тис. грн, або на 18,11 %. Позитивна динаміка активів свідчить про зміцнення фінансового стану компанії, розширення масштабів її діяльності та підвищення інвестиційного потенціалу.

Отже, результати аналізу свідчать про загальне зміцнення фінансового потенціалу ПрАТ «СК «АРКС» у 2023–2025 роках. Компанія демонструє зростання обсягів активів, ліквідних коштів та поточних фінансових інвестицій, що характеризує активізацію інвестиційної діяльності та підвищення рівня фінансової стійкості. Водночас скорочення окремих видів довгострокових фінансових інвестицій і частки перестраховика у страхових резервах свідчить про трансформацію структури активів та переорієнтацію компанії на більш ліквідні та менш ризикові напрями розміщення фінансових ресурсів в умовах економічної нестабільності та воєнних ризиків.

З метою здійснення ґрунтовного аналізу фінансово-господарського стану страхової компанії проаналізуємо динаміку власного капіталу та зобов'язань ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» у 2023-2025 роках (Таблиця 2.4).

Таблиця 2.4 – Динаміка власного капіталу та зобов'язань ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» у 2023-2025 роках

Показник	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення(+,-), тис. грн		Відносне відхилення, %	
	2023	2024	2025	2024 / 2023	2025 / 2024	2024 / 2023	2025 / 2024
Статутний капітал	261975	261975	261975	0	0	0	0
Резервний капітал	118000	118000	118000	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток	1800525	2253360	2748597	452835	495237	25,15	21,98
Загальна обсяг власного капіталу	2180500	2633335	3128572	452835	495237	20,77	18,81
Інші довгострокові зобов'язання	29366	98590	115779	69224	17189	235,73	17,43
Довгострокові забезпечення	41128	83863	67762	42735	-16101	103,91	-19,20
Страхові резерви	1956623	0	0	-1956623	0	-100	0
Загальний обсяг довгострокових зобов'язань і забезпечень	2027117	182453	183541	-1844664	1088	-91,00	0,60
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	26807	55594	58527	28787	2933	107,39	5,28
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	15020	14811	32569	-209	17758	-1,39	119,90
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	0	0	2208	0	2208	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	38	70	542	32	472	84,21	674,29
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	38091	1125	838	-36966	-287	-97,05	-25,51
Поточні забезпечення	147521	171160	230666	23639	59506	16,02	34,77
Інші поточні зобов'язання	139	2161575	2528160	2161436	366585	1554989	16,96
Загальний обсяг поточних зобов'язань і забезпечень	227616	2404335	2853510	2176719	449175	956,31	18,68

Джерело: побудовано автором на основі [37]

Аналіз динаміки власного капіталу та зобов'язань ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» у 2023–2025 роках свідчить про зміцнення фінансового стану

компанії, зростання обсягів власного капіталу та суттєві структурні зміни у складі зобов'язань страховика.

Статутний капітал упродовж досліджуваного періоду залишався незмінним і становив 261975 тис. грн. Аналогічна ситуація спостерігається щодо резервного капіталу, який у 2023–2025 роках залишався на рівні 118000 тис. грн. Це характеризує стабільність резервної політики компанії та достатність сформованих резервних фондів.

Нерозподілений прибуток у 2024 році порівняно з 2023 роком збільшився на 452835 тис. грн, або на 25,15 %, а у 2025 році порівняно з 2024 роком – ще на 495237 тис. грн, або на 21,98 %. Позитивна динаміка свідчить про ефективність фінансово-господарської діяльності страховика, зростання обсягів отриманого прибутку та підвищення рівня фінансової стійкості. Основними причинами збільшення нерозподіленого прибутку було зростання страхових премій, підвищення ефективності інвестиційної діяльності та оптимізація витрат.

Загальний обсяг власного капіталу у 2024 році зріс на 452835 тис. грн, або на 20,77 %, а у 2025 році — на 495237 тис. грн, або на 18,81 % (рисунок 2.1).

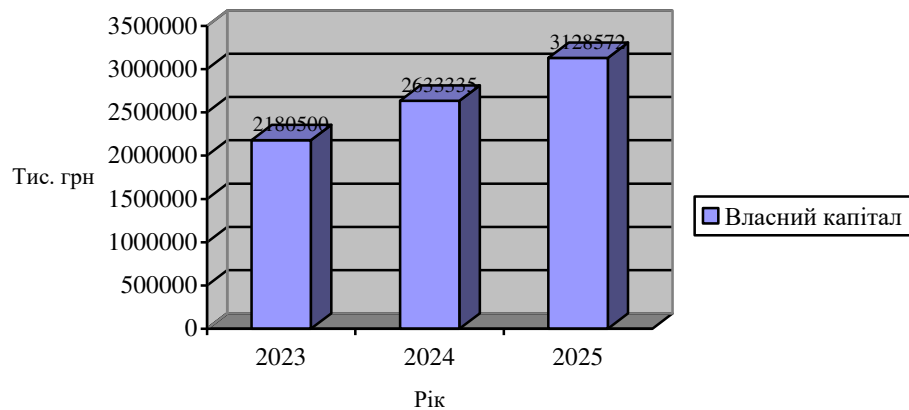

Рисунок 2.1 – Динаміка власного капіталу ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» у 2023-2025 роках

Джерело: складено на основі таблиці 2.4

Зростання власного капіталу є позитивною тенденцією, оскільки свідчить про посилення фінансової незалежності страховика, підвищення його

платоспроможності та здатності виконувати зобов'язання перед страхувальниками.

Інші довгострокові зобов'язання у 2024 році збільшилися на 69224 тис. грн, або на 235,73 %, а у 2025 році – ще на 17189 тис. грн, або на 17,43 %. Така динаміка може бути пов'язана зі збільшенням обсягів довгострокового фінансування, зміною структури зобов'язань або формуванням додаткових довгострокових зобов'язань компанії.

Довгострокові забезпечення у 2024 році зросли на 42735 тис. грн, або на 103,91 %, що свідчить про посилення політики формування забезпечень для покриття можливих майбутніх витрат та ризиків. У 2025 році показник скоротився на 16101 тис. грн, або на 19,20 %, що може бути наслідком часткового використання сформованих забезпечень або оптимізації їх обсягів.

У 2024 та 2025 роках у довгострокових заповзаннях відсутня така стаття балансу як страхові резерви. Така зміна пов'язана зі зміною підходів до обліку страхових резервів, перегрупуванням зобов'язань або особливостями формування фінансової звітності відповідно до нових регуляторних вимог.

Загальний обсяг довгострокових зобов'язань і забезпечень у 2024 році скоротився на 1844664 тис. грн, або на 91,00 %, а у 2025 році зріс лише на 1088 тис. грн, або на 0,60 %, що пов'язано із зміною підходу до обліку страхових резервів.

Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги у 2024 році зросла на 28787 тис. грн, або на 107,39 %, а у 2025 році – ще на 2933 тис. грн, або на 5,28 %. Зростання показника свідчить про збільшення обсягів поточних господарських операцій компанії та активізацію співпраці з контрагентами.

Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом у 2024 році скоротилася на 209 тис. грн, або на 1,39 %, однак у 2025 році зросла на 17758 тис. грн, або на 119,90 %. Значне збільшення у 2025 році може бути пов'язане зі зростанням податкових зобов'язань через підвищення фінансових результатів діяльності компанії. Поточна кредиторська заборгованість з оплати праці у 2024 році зросла на 84,21 %, а у 2025 році – ще на 674,29 %. Таке

зростання пов'язане зі збільшенням чисельності персоналу, рівня оплати праці або нарахувань працівникам компанії.

Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю у 2024 році скоротилася на 97,05 %, а у 2025 році – ще на 25,51 %, що свідчить про підвищення ефективності розрахунків за страховими операціями та скорочення обсягів прострочених зобов'язань.

Поточні забезпечення у 2024 році збільшилися на 23639 тис. грн, або на 16,02 %, а у 2025 році – на 59 506 тис. грн, або на 34,77 %. Це характеризує посилення політики формування резервів для покриття поточних ризиків та можливих витрат компанії.

Інші поточні зобов'язання у 2024 році різко зросли на 2161436 тис. грн, або на 1554 989 %, а у 2025 році – ще на 366585 тис. грн, або на 16,96 %. Значне збільшення показника пов'язане зі зміною підходу до обліку страхових резервів.

Загальний обсяг поточних зобов'язань і забезпечень у 2024 році збільшився на 2 176 719 тис. грн, або на 956,31 %, а у 2025 році — ще на 449 175 тис. грн, або на 18,68 % (рисунок 2.2).

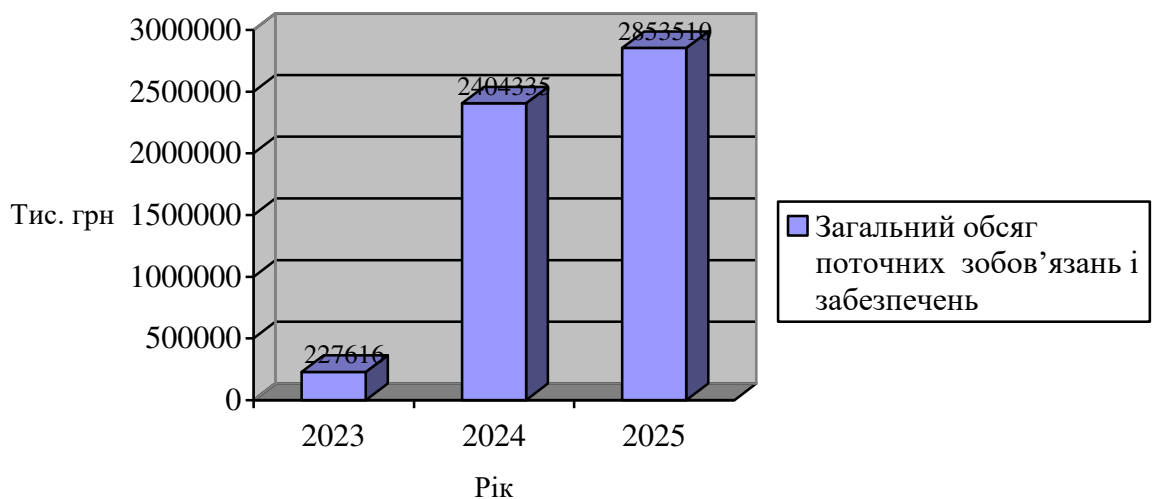

Рисунок 2.2 – Динаміка загального обсягу поточних зобов'язань і забезпечень ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» у 2023-2025 роках
Джерело: складено на основі таблиці 2.4

Зростання поточних зобов'язань свідчить про активізацію фінансово-господарської діяльності компанії та збільшення обсягів короткострокових фінансових зобов'язань

Протягом аналізованого періоду страхова компанія була прибутковою. Так, у 2023 році обсяг отриманого прибутку склав 447383 тис. грн. У 2024 році у порівнянні з 2023 роком його обсяг зріс на 1,22 % і склав 452835 тис. грн. У 2025 році обсяг отриманого прибутку склав 495237 тис. грн, що на 9,36 % більше, ніж у 2024 році (рисунок 2.3).

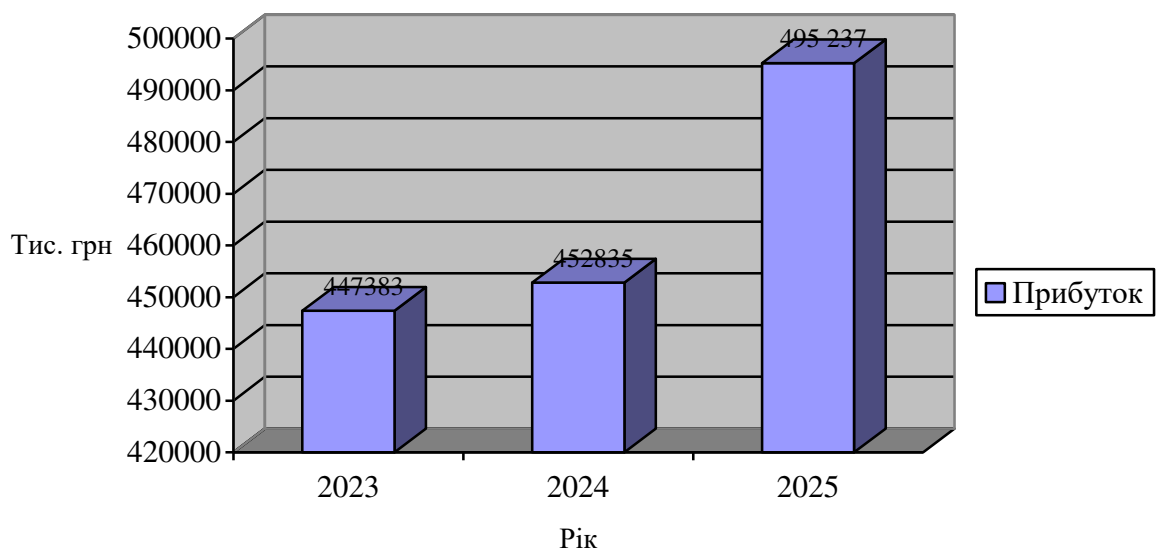

Рисунок 2.3 – Динаміка прибутку ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» у 2023-2025 роках

Отже, результати аналізу свідчать про загальне зміцнення фінансового стану ПрАТ «СК «АРКС» у 2023–2025 роках. Компанія демонструє стабільне зростання власного капіталу та нерозподіленого прибутку, що характеризує ефективність її діяльності та підвищення фінансової стійкості. Важливим показником ефективної діяльності страховика є також стабільне отримання прибутку, що підтверджує раціональне управління активами, страховими резервами та фінансовими потоками. Позитивна тенденція до зростання фінансових результатів свідчить про зміцнення ринкових позицій компанії та

підвищення рівня її конкурентоспроможності. Водночас суттєві зміни у структурі довгострокових і поточних зобов'язань свідчать про трансформацію системи управління фінансовими ресурсами, адаптацію компанії до нових регуляторних вимог та змін економічного середовища. Загалом ПрАТ «СК «АРКС» характеризується високим рівнем фінансової надійності та достатнім фінансовим потенціалом для подальшого розвитку. Компанія має можливості для розширення масштабів страхової діяльності, удосконалення інвестиційної політики та підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, що створює передумови для зміцнення її позицій на ринку страхових послуг України.

2.2 Напрями» удосконалення інвестиційної діяльності ПрАТ «Страхова компанія» АРКС»

У сучасних умовах нестабільності фінансового ринку та зростання конкуренції в страховій сфері особливого значення набуває ефективна організація інвестиційної діяльності страхових компаній. Саме інвестиційна діяльність забезпечує не лише збереження та примноження тимчасово вільних коштів страховика, а й підвищення його фінансової стійкості, платоспроможності та конкурентоспроможності на ринку страхових послуг. Для ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» удосконалення інвестиційної діяльності є важливим напрямом розвитку, оскільки дозволяє підвищити рівень прибутковості активів, мінімізувати фінансові ризики та забезпечити стабільне функціонування компанії в довгостроковій перспективі. У зв'язку з цим виникає необхідність проаналізувати рух грошових коштів за інвестиційною діяльністю страхової компанії протягом 2023-2025 років та визначити основні напрями удосконалення інвестиційної діяльності компанії з урахуванням сучасних економічних умов та тенденцій розвитку страхового ринку України.

Динаміка руху коштів від інвестиційної діяльності ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» у 2023-2025 роках наведена у таблиці 2.5

Таблиця 2.5 – Динаміка інвестиційної діяльності ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» у 2023-2025 роках

Показник	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення(+,-), тис. грн		Відносне відхилення, %	
	2023	2024	2025	2024 / 2023	2025 / 2024	2024 / 2023	2025 / 2024
Надходження від реалізації фінансових інвестицій	1700182	1472599	1318580	-227583	-154019	-13,39	-10,46
Надходження від реалізації необоротні активи	8797	0	0	-8797	0	-100,00	0
Надходження від отриманих відсотків	299923	377464	434499	77541	57035	25,85	15,11
Надходження від погашення позик		330	1325	330	995	0	301,52
Інші надходження	684500	1002838	2574523	318338	1571685	46,51	156,72
Витрачання на придбання фінансових інвестицій	(2621402)	(1080825)	(1227839)	1540577	-147014	-58,77	13,60
Витрачання на придбання необоротних активів	(67326)	(104488)	(97265)	-37162	7223	55,20	-6,91
Витрачання на надання позик	(80)	(1069)	(2700)	-989	-1631	1236,25	152,57
Інші платежі	(835565)	(2540952)	(1189237)	-1705387	1351715	204,10	-53,20
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-830971	477612	460171	1308583	-17441	157,48	-3,65

Джерело: побудовано автором на основі [37]

Аналіз динаміки руху коштів від інвестиційної діяльності ПрАТ «СК «АРКС» у 2023–2025 роках свідчить про суттєві зміни у структурі інвестиційних надходжень і витрат компанії, а також про трансформацію її інвестиційної політики відповідно до змін економічного середовища та фінансових пріоритетів.

Надходження від реалізації фінансових інвестицій у 2024 році порівняно з 2023 роком скоротилися на 227583 тис. грн, або на 13,39 %, а у 2025 році порівняно з 2024 роком – ще на 154019 тис. грн, або на 10,46 %. Зменшення цього показника може бути пов'язане зі скороченням обсягів продажу

фінансових активів, переорієнтацією компанії на довгострокове утримання інвестицій або зниженням активності на фінансовому ринку.

Надходження від реалізації необоротних активів у 2023 році становили 8797 тис. грн, тоді як у 2024 та 2025 роках такі надходження були відсутні, що свідчить про відсутність потреби у продажу основних засобів або завершення процесу оптимізації активів компанії.

Надходження від отриманих відсотків у 2024 році зросли на 77541 тис. грн, або на 25,85 %, а у 2025 році – ще на 15,11 %, що свідчить про підвищення ефективності розміщення фінансових ресурсів, збільшення обсягів депозитних вкладень та зростання дохідності фінансових інструментів.

Надходження від погашення позик у 2024 році становили 330 тис. грн, а у 2025 році збільшилися на 995 тис. грн, або на 301,52 %, і досягли 1325 тис. грн. Таке зростання пов'язане зі збільшенням обсягів раніше наданих позик або активізацією роботи щодо повернення заборгованості.

Інші надходження у 2024 році зросли на 318338 тис. грн, або на 46,51 %, а у 2025 році – ще на 1571685 тис. грн, або на 156,72 %. Значне збільшення цього показника пояснюється надходженням коштів від інших фінансових операцій, поверненням інвестицій або зростанням обсягів супутніх доходів від інвестиційної діяльності.

Витрачання на придбання фінансових інвестицій у 2024 році скоротилися на 58,77 %, що свідчить про зменшення обсягів вкладень у фінансові активи та більш обережну інвестиційну політику компанії. У 2025 році цей показник зріс на 13,60 %, що пов'язане з пожвавленням інвестиційної активності та збільшенням вкладень у прибуткові фінансові інструменти.

Витрачання на придбання необоротних активів у 2024 році збільшилися на 37162 тис. грн, або на 55,20 %, що свідчить про оновлення матеріально-технічної бази або здійснення капітальних інвестицій. У 2025 році витрати скоротилися на 7223 тис. грн, або на 6,91 %, що є наслідком завершення частини інвестиційних проєктів чи оптимізації капітальних витрат.

Витрачання на надання позик у 2024 році зросли на 989 тис. грн, або на 1236,25 %, а у 2025 році – ще на 1631 тис. грн, або на 152,57 %. Таке суттєве

збільшення свідчить про активізацію операцій із надання позик та розширення напрямів інвестування коштів компанії.

Інші платежі у 2024 році збільшилися на 1705387 тис. грн, або на 204,10 %, що було зумовлено значними виплатами за інвестиційними операціями або збільшенням витрат, пов'язаних із фінансовою діяльністю. У 2025 році цей показник скоротився на 1351715 тис. грн, або на 53,20 %, що свідчить про оптимізацію витрат та підвищення ефективності управління грошовими потоками.

Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності у 2023 році був від'ємним і становив -830971 тис. грн, що свідчило про переважання інвестиційних витрат над надходженнями. У 2024 році показник зріс на 1308583 тис. грн, або на 157,48 %, і досяг позитивного значення 477612 тис. грн. Це стало результатом скорочення витрат на фінансові інвестиції та зростання інвестиційних надходжень. У 2025 році чистий рух коштів дещо скоротився на 17441 тис. грн, або на 3,65 %, і становив 460171 тис. грн, однак залишився позитивним, що свідчить про стабільність інвестиційної діяльності компанії (рисунок 2.4).

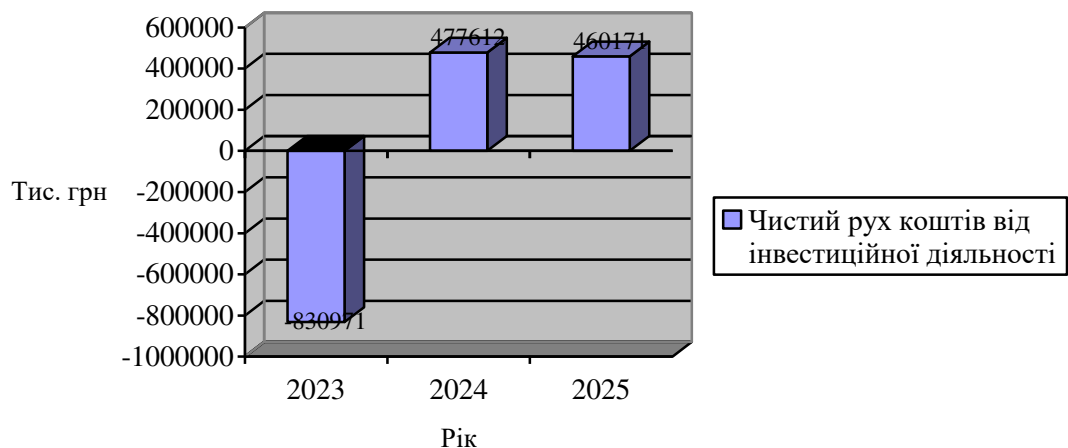

Рисунок 2.4 – Динаміка чистого руху коштів від інвестиційної діяльності

ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» у 2023-2025 роках

Джерело: складено на основі таблиці 2.5

Отже, результати аналізу свідчать про підвищення ефективності інвестиційної діяльності ПрАТ «СК «АРКС» у 2024–2025 роках. Компанія змогла забезпечити позитивний чистий рух коштів від інвестиційної діяльності, оптимізувати структуру інвестиційних витрат та збільшити доходи від фінансових вкладень. Загалом це характеризує ефективне управління інвестиційними ресурсами, адаптацію до змін ринкового середовища та наявність достатнього фінансового потенціалу для подальшого розвитку.

Разом із тим, більш детальний аналіз структури інвестиційних потоків дозволяє виявити низку проблемних аспектів та дисбалансів, які стримують подальший розвиток інвестиційної діяльності та потребують управлінського втручання (таблиця 2.6).

Таблиця 2.6 – Проблемні аспекти та дисбаланси, які стримують інвестиційну діяльність ПрАТ «Страхова компанія» АРКС»

Проблемні аспекти та дисбаланси	Характеристика	Причини
Нестабільність інвестиційних надходжень	Попри загальне зростання окремих доходів (зокрема відсотків), спостерігається суттєве скорочення надходжень від реалізації фінансових інвестицій у 2024–2025 роках.	Зниження ліквідності інвестиційного портфеля; обмежена гнучкість у управлінні активами; переорієнтація на пасивну інвестиційну стратегію.
Висока волатильність грошових потоків	Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності: у 2023 р. – значний від’ємний показник; у 2024–2025 рр. - різкий перехід до позитивного значення.	Нестабільність інвестиційної політики, яка може ускладнювати довгострокове фінансове планування.
Дисбаланс між надходженнями та витратами	Спостерігаються різкі коливання: значне зростання «інших платежів» у 2024 р. (+204,10 %) та подальше різке скорочення у 2025 р. (-53,20 %).	Недостатній контроль за інвестиційними витратами. Відсутність чіткої класифікації та прогнозування грошових потоків.
Нерівномірна структура інвестиційного портфеля	Компанія демонструє: скорочення операцій з продажу фінансових активів; одночасне зростання позик та відсоткових доходів.	Вказує на перекид у бік окремих інструментів, що підвищує концентраційний ризик.
Обмежена диверсифікація реальних інвестицій	Відсутність надходжень від реалізації необоротних активів у 2024–2025 роках	Завершення оновлення активів та недостатня активність у сфері реальних інвестицій.

Джерело: складено автором на основі проведеного аналізу

Виявлені у процесі аналізу проблеми та дисбаланси в інвестиційній діяльності ПрАТ «СК «АРКС», зокрема нестабільність інвестиційних надходжень, значні коливання грошових потоків, нерівномірність структури інвестиційного портфеля та підвищена залежність від окремих джерел доходів, свідчать про необхідність удосконалення підходів до управління інвестиційними ресурсами. Такі тенденції вказують на певну обмеженість існуючої інвестиційної політики щодо забезпечення стабільності, збалансованості та прогнозованості фінансових результатів.

У зв'язку з цим виникає потреба у формуванні більш системної та науково обґрунтованої інвестиційної стратегії, яка дозволить усунути наявні диспропорції, знизити рівень ризиків та забезпечити довгострокову фінансову стійкість компанії.

Інвестиційна стратегія страхової компанії має бути спрямована насамперед на забезпечення фінансової стійкості, збереження капіталу та підтримання достатнього рівня ліквідності для своєчасного виконання страхових зобов'язань. Враховуючи специфіку страхового бізнесу, основний акцент доцільно робити не на максимізації прибутковості, а на формуванні збалансованого портфеля з помірним рівнем ризику та стабільною дохідністю.

Ключовим елементом такої стратегії є впровадження підходу управління активами та зобов'язаннями (ALM), який передбачає узгодження строків інвестицій із термінами страхових виплат, підтримання оптимального рівня ліквідних активів та мінімізацію ризику розриву між надходженнями і зобов'язаннями. Це дозволяє забезпечити фінансову рівновагу та підвищити передбачуваність грошових потоків.

Структура інвестиційного портфеля має бути диверсифікованою. Базову його частину доцільно формувати за рахунок державних облігацій як найбільш надійного інструменту з гарантованою дохідністю. Додатково значна частка може припадати на банківські депозити, які забезпечують короткострокову ліквідність. Помірну частку можуть становити корпоративні облігації інвестиційного рівня та інші боргові інструменти з контрольованим ризиком. Водночас акції та альтернативні інвестиції, зокрема нерухомість чи

інфраструктурні проєкти, доцільно використовувати обмежено для підвищення загальної дохідності портфеля.

Важливим напрямом є посилення системи управління ризиками, яка повинна охоплювати кредитний, ринковий, ліквідний та концентраційний ризики. Це передбачає ретельний відбір контрагентів, встановлення лімітів на вкладення в окремі інструменти та постійний моніторинг якості інвестиційного портфеля. Окрему увагу слід приділяти підтриманню достатнього рівня ліквідності шляхом формування резерву високоліквідних активів і своєчасної оптимізації структури інвестицій.

Перспективним напрямом розвитку діяльності ПрАТ «СК «АРКС» є розширення та впровадження нових видів страхових продуктів, що дозволить збільшити обсяги страхових премій і, відповідно, сформувати додаткові фінансові ресурси. Зростання страхових надходжень створюватиме ширшу базу для формування страхових резервів та забезпечить розширення інвестиційного потенціалу компанії, що, у свою чергу, сприятиме підвищенню ефективності її інвестиційної діяльності та зміцненню фінансової стійкості [30, с.109].

Не менш важливою складовою є диверсифікація інвестицій, яка дозволяє зменшити залежність від окремих фінансових інструментів або секторів економіки та знизити загальний рівень ризику. Паралельно необхідно здійснювати регулярний перегляд дохідності портфеля з метою підвищення ефективності використання інвестиційних ресурсів і своєчасного перерозподілу капіталу на більш прибуткові напрями. З метою удосконалення інвестиційної діяльності страхових компаній доцільно й надалі використовувати банківські депозити як один із базових інструментів розміщення коштів, оскільки вони характеризуються високою ліквідністю та відносно стабільною дохідністю. Розширення депозитних операцій дозволить зменшити витрати часу на управління інвестиціями, адже умови депозитних договорів є стандартизованими та не потребують залучення посередників [38, с.109]. Крім того, поглиблення співпраці з банківськими установами сприятиме зміцненню партнерських відносин на фінансовому ринку та створить додаткові

можливості для розвитку страхових продуктів, зокрема у сфері страхування кредитних ризиків.

У сучасних умовах значну роль відіграє також цифровізація інвестиційного процесу, яка передбачає впровадження автоматизованих систем управління портфелем, аналітичних інструментів прогнозування грошових потоків та сценарного моделювання ризиків. Це дозволяє підвищити якість управлінських рішень і оперативність реагування на зміни фінансового ринку.

Запропонована інвестиційна стратегія базується на принципах надійності, ліквідності та диверсифікації і спрямована на забезпечення стабільного розвитку страхової компанії, підвищення ефективності управління інвестиційними ресурсами та зміцнення її фінансової стійкості.

З метою удосконалення інвестиційної діяльності ПрАТ «СК «АРКС» пропонується впровадження комплексної системи стратегічних, тактичних та оперативних заходів, спрямованих на підвищення ефективності управління інвестиційними ресурсами, забезпечення їх дохідності та мінімізацію ризиків (таблиця 2.7).

Таблиця 2.7 – Комплексна система заходів, спрямованих на підвищення ефективності управління інвестиційними ресурсам ПрАТ «СК «АРКС»

Рівень	Характеристика
Стратегічний	Диверсифікація інвестиційного портфеля з метою зниження ризиків і підвищення його стійкості, розширення інструментів інвестування (облігації, державні цінні папери, інфраструктурні проєкти), а також розвиток стратегічного партнерства з фінансовими установами. Важливим є також впровадження ESG-підходів та цифровізація інвестиційних процесів.
Тактичний	Оптимізація структури інвестиційного портфеля відповідно до рівня ризику та дохідності, регулярний моніторинг фінансових інструментів, перегляд депозитної політики, а також активніше використання інструментів з фіксованою дохідністю. Доцільним є також вдосконалення аналітичного забезпечення інвестиційних рішень.
Оперативний	Своєчасне розміщення тимчасово вільних коштів, контроль ліквідності активів, оперативне реагування на зміни фінансових ринків, ведення постійного моніторингу банківських ставок та умов інвестування. Також важливим є автоматизація обліку та контролю інвестиційних операцій для підвищення їх ефективності.

Таким чином, удосконалення інвестиційної діяльності ПрАТ «СК «АРКС» потребує системного та комплексного підходу, що охоплює стратегічний, тактичний та оперативний рівні управління. Реалізація запропонованих заходів дає змогу сформувати більш ефективну модель управління інвестиційними ресурсами страховика, яка базується на принципах диверсифікації, збалансованості дохідності та ризику, а також забезпечення достатнього рівня ліквідності активів.

Впровадження стратегічних напрямів сприятиме довгостроковій стабільності інвестиційного портфеля, розширенню інструментів інвестування та підвищенню загальної фінансової стійкості компанії. Тактичні заходи дозволять оптимізувати структуру інвестицій, підвищити якість аналітичного забезпечення управлінських рішень і забезпечити більш гнучке реагування на зміни фінансового ринку. Оперативний рівень, у свою чергу, забезпечить ефективне управління тимчасово вільними коштами, своєчасне розміщення ресурсів та постійний контроль за ліквідністю і дохідністю інвестицій.

У підсумку, реалізація запропонованої системи заходів сприятиме зміцненню фінансової стійкості ПрАТ «СК «АРКС», підвищенню ефективності використання інвестиційного потенціалу, зростанню прибутковості діяльності та посиленню конкурентних позицій компанії на страховому ринку України.

ВИСНОВКИ

У першому розділі кваліфікаційної роботи проаналізовано погляди науковців на зміст поняття «інвестиційна діяльність страхових компаній», виокремлено особливості інвестиційної діяльності, визначено основні критерії, які бере до уваги страхові компанії під час інвестування коштів.

У роботі здійснено характеристику інвестиційної діяльності страхових організацій у сфері ризикового страхування та страхування життя та досліджено механізм здійснення інвестиційної діяльності страхових компаній. виокремлено основні типи інвестиційних стратегій страховика.

У другому розділі кваліфікаційної роботи здійснено аналіз показників розвитку вітчизняного страхового ринку. Результати аналізу свідчать про поступове зміцнення фінансового потенціалу страхового ринку України та активізацію інвестиційної діяльності страховиків у 2023–2025 роках. Попри скорочення кількості страхових компаній, спостерігається зростання активів, капіталу, страхових резервів та обсягів інвестицій у фінансові інструменти. Це вказує на підвищення рівня концентрації страхового ринку, посилення ролі фінансово стійких страховиків та орієнтацію компаній на більш консервативну й ліквідну інвестиційну політику в умовах економічної нестабільності, воєнних ризиків та змін регуляторного середовища. Позитивною є також динаміка рівня довіри населення до страхування. Водночас збереження відносно низького рівня проникнення страхування у ВВП.

У ході дослідження проаналізовано фінансово-господарську діяльність ПрАТ «Страхова компанія «АРКС» за 2023–2025 роки. Результати аналізу свідчать про загальне зміцнення фінансового потенціалу страхової компанії в аналізованому періоді. Компанія демонструє зростання обсягів активів, ліквідних коштів та поточних фінансових інвестицій, що характеризує активізацію інвестиційної діяльності та підвищення рівня фінансової стійкості. Водночас скорочення окремих видів довгострокових фінансових інвестицій і частки перестраховика у страхових резервах свідчить про трансформацію

структури активів та переорієнтацію компанії на більш ліквідні та менш ризикові напрями розміщення фінансових ресурсів в умовах економічної нестабільності та воєнних ризиків. Компанія демонструє стабільне зростання власного капіталу та нерозподіленого прибутку, що характеризує ефективність її діяльності та підвищення фінансової стійкості. Позитивна тенденція до зростання фінансових результатів свідчить про зміцнення ринкових позицій компанії та підвищення рівня її конкурентоспроможності. Водночас суттєві зміни у структурі довгострокових і поточних зобов'язань свідчать про трансформацію системи управління фінансовими ресурсами, адаптацію компанії до нових регуляторних вимог та змін економічного середовища.

У роботі проаналізовано динаміку руху коштів від інвестиційної діяльності ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» у 2023-2025 роках. Результати аналізу свідчать про підвищення ефективності інвестиційної діяльності страхової компанії у 2024-2025 роках. Разом з тим у роботі виявлено низку проблемних аспектів та дисбалансів, зокрема нестабільність інвестиційних надходжень, значні коливання грошових потоків, нерівномірність структури інвестиційного портфеля та підвищена залежність від окремих джерел доходів, свідчать про необхідність удосконалення підходів до управління інвестиційними ресурсами. Такі тенденції вказують на певну обмеженість існуючої інвестиційної політики щодо забезпечення стабільності, збалансованості та прогнозованості фінансових результатів.

У зв'язку з цим у роботі запропоновано впровадити комплексну систему стратегічних, тактичних та оперативних заходів, спрямованих на підвищення ефективності управління інвестиційними ресурсами, забезпечення їх дохідності та мінімізацію ризиків.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Про страхування [Електронний ресурс] : закон України (№ 1909-IX) : станом 18.03.2026 : [прийнято Верховною Радою України 18.11.2021] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (дата звернення: 18.03.2026)

2. Про інвестиційну діяльність [Електронний ресурс]: закон України (№ 1560-ХІІ) станом 18.03.2026 : [прийнято Верховною Радою України 18.09.1991] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 18.03.2026)

3. Яворська Т. В. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні: стан та прогноз розвитку / Т.В. Яворська, Л.М. Войтович // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка». – 2020. – № 17(45). – С. 106–112.

4. Денисенко М. П. Інвестиційна діяльність страхової компанії: проблеми та напрями активізації [Електронний ресурс] / М.П. Денисенко, А.В. Токачева // Ефективна економіка. – 2018. – № 10. – URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2018/11.pdf (дата звернення: 18.03.2025)

5. Журавка О. С. Страхування : навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. – Суми: Сумський державний університет, 2020. – 350 с.

6. Алескерова Ю. В. Страховий менеджмент: підручник / Ю.В. Алескерова, І.Ю. Салькова, Л.І. Федоришина. Вінниця: ВНАУ, 2019. – 295 с.

7. Братюк В. П. Інвестиційна діяльність страхових компаній / В.П. Братюк, І.М. Бошинда // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент. – 2016. – Вип. 17. – С. 69-71.

8. Хрущ Н. А. Фінанси страхових організацій : навч. посіб. / Н. А. Хрущ, К. Л. Ларіонова, Л. О. Матвійчук. – Хмельницький : ХНУ, 2020. – 274 с.

9. Гудзинська Л. Інвестиційна діяльність страхових компаній України в умовах воєнного стану [Електронний ресурс] / Л. Гудзинська, В. Грипа // Економіка та суспільство. – 2024. – №61. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3842> (дата звернення: 05.04.2026)
10. Ігошин М.М. Особливості інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні / М.М. Ігошин// Трансформаційна економіка. – 2025. – №1 (10) – С. 31-35.
11. Парфьонов Я.В. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні та країнах ЄС/ Я.В. Парфьонов // Економіка та держава. – 2019. – № 6. – С. 55–58.
12. Лютий І. О. Інвестиційний потенціал страхових компаній: український та європейський досвід / І. О. Лютий, О. С. Лялькін // Проблеми економіки. – 2025. – № 2(64). – С. 176-187
13. Мілошевич Н. В. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні/ Н.В. Мілошевич// Економіка і суспільство. – 2018. – №16. – С.758–763.
14. Попова Л. В. Інвестиційна діяльність страхових компаній на ринку страхових послуг України: оцінка та напрями розвитку в сучасних умовах / Л.В. Попова // Проблеми системного підходу в економіці. – 2024. – Випуск № 1(94).– С.75-81
15. Панченко О. Платоспроможність та інвестиційна діяльність у структурі фінансової безпеки страхових компаній / О. Панченко, Ю. Корнієць, А. Глазков// Науковий вісник Полісся. – 2025. – № 1 (30). – С. 222–232.
16. Про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика : постанова НБУ від 29 грудня 2023 року № 201. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z078218#Text> (дата звернення: 12.04.2026)
17. Нестерова Д.С. Особливості визначення інвестиційного потенціалу страхових компаній / Д.С. Нестерова // Економіка. Фінанси. Право. – 2014. – №9/1. – С. 67-70.

18. Страхування: навчальний посібник / [Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б.]. Львів : Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. – 221 с.

19. Черкасова С.В. Інвестиційний потенціал страхового сектора України / С.В. Черкасова// Вісник Львівського торговельно-економічного університету. – 2021. –№ 65. – С. 59–64.

20. Рекуненко І.І. Особливості інвестиційної діяльності страхових компаній/ І.І. Рекуненко, С.В.Чорна// Економіка і суспільство. – 2017. – № 8. – С. 666–672.

21. Ткаченко Н. Страхові компанії як продуценти інвестиційних фінансових послуг / Н. Ткаченко, С. Кириленко // Світ фінансів. – 2023. – Вип. 2. – С. 31-44.

22. Пікус Р. В. Формування інвестиційної стратегії страхової компанії в умовах сучасних викликів / Р. В. Пікус, О. С. Лялькін // Інвестиції : практика та досвід. – 2022. – № 3. – С. 41–48.

23. Коваленко Ю. М. Фінансово-інвестиційний потенціал страхових компаній в Україні / Ю. М. Коваленко, Я. А. Літвін // Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України. – 2019. – № 1. – С. 109-124.

24. Управління інвестиційним потенціалом страхової компанії/ Л.П. Шаповал, Т.С. Капленко, В.К. Рудик // Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка. – Серія: Економічні науки. – Вип. 33. – 2020. – С.115-122.

25. Шишпанова Н. О. Напрями активізації інвестиційної діяльності страхових компаній України/ Н.О. Шишпанова // Агросвіт. – 2019. – № 21. – С. 59-65.

26. Страхування: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Попович Д. В.]. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2025. – 512 с.

27. Говорушко Т. А. Страхування: навч. посіб./ Т.А. Говорушко, В.М. Стецюк. – Львів: «Магнолія 2006», 2014. –328 с.

28. Пікус Р. Ефективність інвестиційної стратегії страхових компаній в Україні / Р. Пікус, Д. Нестерова// Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. – 2015. – Вип. 3. – С. 6-12.

29. Юдіна С.В. Страхові фонди як джерела інвестування економіки України/ С.В. Юдіна, Т.О. Гуржий, Ф.М. Жюдіт// Приазовський економічний вісник. – 2023. – Вип. 4(36). – С.92-97

30. Сосновська О.О. Особливості управління інвестиційною діяльністю страхових компаній в Україні/ О.О. Сосновська, І.В. Горач// European scientific journal of Economic and Financial innovation. – 2021. – № 1 (7). – С. 103–114.

31. Ткаченко А.С. Формування інвестиційних стратегій компаній зі страхування життя за умов економічних дисбалансів / А.С. Ткаченко// Інвестиції: практика та досвід. – 2020. – № 3. – С. 76–82.

32. Соловйова О. Обґрунтування інвестиційної стратегії страхової компанії в Україні / О. Соловйова// Вісник Дніпропетровського університету. Економіка. – 2017. – Вип. 5(4). – С. 69-76.

33. Залєтов О. Державне регулювання інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні / О. Залєтов // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Економіка. – 2016. – № 3 (180). – С. 25-32.

34. Борисюк О. Роль страхового ринку у зміцненні економічної безпеки України: сучасні тенденції та загрози [Електронний ресурс] / О. Борисюк, М. Дацюк-Томчук // Економіка та суспільство. – 2026. – №84. – URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/7692/7667> (дата звернення: 10.05.2026)

35. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 10.05.2026)

36. Борисюк О.В. Позитиви та проблеми впровадження цифрових технологій в страховій діяльності [Електронний ресурс]/ О.В. Борисюк, М.Б. Дацюк-Томчук // Економіка та суспільство. – 2024. – №68. – URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4852> (дата звернення: 17.05.2026).

37. Офіційний сайт ПрАТ «Страхова компанія» АРКС» [Електронний ресурс]. – URL: <https://arx.com.ua/> (дата звернення: 20.05.2026)

38. Шейко Ю.О. та ін. Пріоритети інвестиційної діяльності страхових компаній в Україні/ Ю.О. Шейко // Економічний форум. – 2020. – Т.1. – № 2. – С. 106–112.

ДОДАТКИ